

TULEMUS

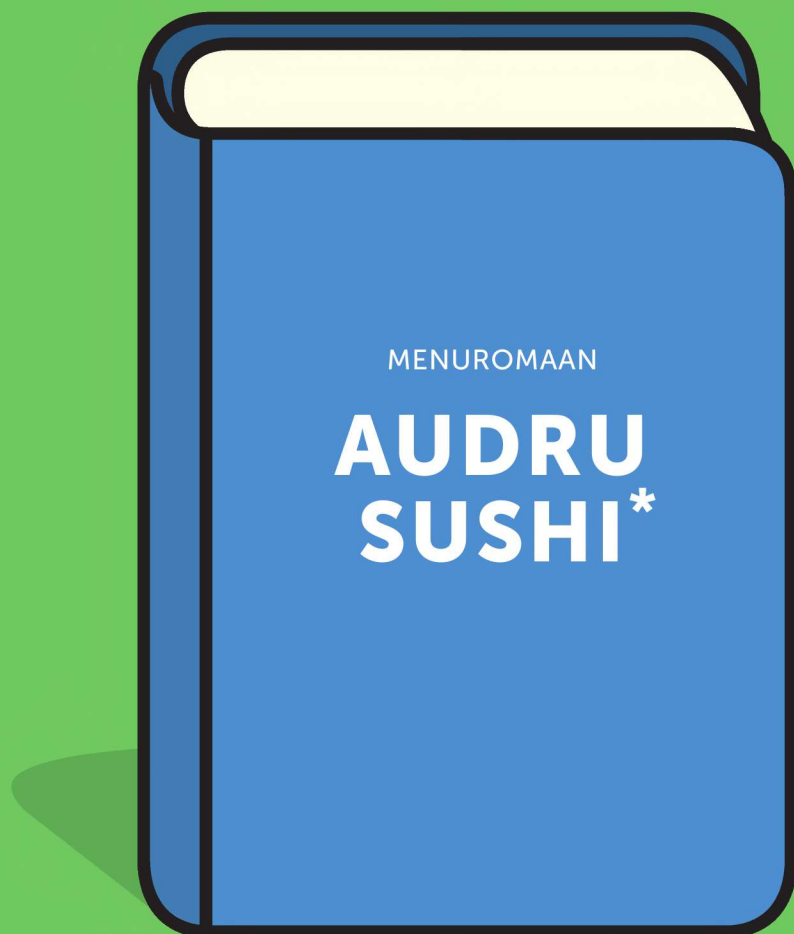
Trotsib sula

Eelmise aasta kümnest edukamast ettevõttest on vaid kaks suutnud aastaga kasvatada nii kasumit kui ka käivet. Üks sellistest on **Raul Kirjaneni** juhitud Graanul Invest. ▶ **4-5**

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Kolmapäev, 9. august 2017 nr 140 (5738) 3 eurot

*UUS HARIDUS

**Näe tähtedest kaugemale.
Tule õppima!**

EESTI
ETTEVÕTLUSKÕRGKOO
MAINOR

*Tule alusta oma elus uut peatükki.
Pööra lehte ja vaata lähemalt!*

Veel on vabu õppekohti järgmistele erialadele:

Personalijuhtimine

Start-up ettevõtlus (ingl)

Veebitehnoloogiad

Logistika (FIATA Certificate)

Turundus

Finantsjuhtimine (ABB stipendium)

Turismi- ja restoraniettevõtlus

Kvaliteedijuhtimine

Graafiline disain

Arvutimängude disain ja arendus (ingl)

Inimressursside juhtimine (MBA)

Finantslahenduste juhtimine (MBA)

Praktiline, paindlik ja personaalne kõrgharidus. Kaugõppes mugav õppida ka töö ja pere kõrvalt. Värsked õppekavad, inspireerivad õppejõud ja toetav koolipere.

Tutvu erialadega www.eek.ee

**Osale
esseekonkursil
ja võida
STIPENDIUM!**

*Loe lähemalt:
www.eek.ee*

*Tule alusta oma elus uut peatükki
Eesti Ettevõtluskõrgkoolis Mainor.*

**EESTI
ETTEVÕTLUSKÕRGKOO
MAINOR**

KOHTUPROTSESS

Savisaare protsessil läks tõsiseks

Endine Keskerakonna juht **Edgar Savisaar** kuulas eile kohtus prokuröri süüdistuskõnet: altkäemaksud, keelatud annetused, rahapesu, maksumaksja raha kasutamine valimisreklaamiks, aastaid kestnud korruptsioon. ▶ **2-3**

INVESTOR

Patuaktsiatest tasub vaadata õlletootjaid

Kui sigaretitootjate aktsiaid kisu- vad alla regulaatorite järjest kar- mima nõuded, siis õlleturul on mõõnaaeg läbi ja sektor on õit- sele lõõnud. Inimeste ostjõud on kasvanud ja õlletootjate maht kasvu teel. ▶ **14-15**

PANE TÄHELE

Äripäev ilmub suvel kolm korda nädalas

26. juunist kuni 18. augustini ilmub Äripäev esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel.

Veebilehel www.aripaev.ee värsked majandusuudised iga päev!

PÄEVA TEGIJA ▲

Rainer Sternfeld müüs oma idu

Planet OSi asutaja ning tegevjuht **Rainer Sternfeld** võib rahul olla: Intertrust Technologies oman- das selle eestlaste loodud ette- võtte. Raha tehingu käigus ei liikunud, küll aga liikusid akt- siad. Suurte andmemassiivide töötlemiseks loodud Planet OS saab Intertrusti koosseisus laien- dada juba loodud tehnoloogia ka- sutuselevõttu teistes valdkondades, loodab Sternfeld. Seni kasutati Pla- net OSi tehnoloogiat georuumilis- te andmete töötluses ning energeetikas.

▶ **Loe lisaks lk 2**

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Kolmapäev, 9. august 2017
nr 140 (5738) **3 eurot**

EUR/USD
1,1817 ▲

USD/EUR
0,8462 ▼

EUR/SEK
9,5978 ▼

EUR/RUB
70,8976 ▲

NordPool
36,83 ▲

Euribor
-0,270 ▲

TULEMUS

“Äri ei ole augutu asfalttee”

FOTO: ERIK PROZES

Selge, et aastad ei ole vennad, ütleb mullu aasta ettevõtteks valitud Hekoteki juht Heiki Einpaul. Viimati Äripäeva TOP 100 tippu jõudnud ettevõtted suutsid mullu käibe aasta varasemaga samal tasemel hoida, aga kasum vähenes kamba peale pea kolmandiku võrra. ▶ **4-5**

LÜHIDALT

BLRT Grupi ujuvdokk alustas Montenegrost koduteed

Mullu juunis BLRT soetatud ujuvdokk alustas augusti algul teekonda Klaipedasse, kus see paigaldatakse grupile kuuluvasse Western Shipyardi laevatehasesse, teatas BLRT. BLRT Grupp ostis 235 meetrit pika ja 53 meetrit laia ujuvdoki Montenegros asuvalt Adriatic Shipyard Bijela laevatehaselt. "Uus dokk on Baltimaade suurim. See avab uued võimalused Panamax-suuruses laevade remontimiseks," kommenteeris Western Shipyardi peadirektor Arnoldas Šileika. 11 000 tonni kaaluv ujuvdokk veeti transportimiseks 110 000tonnise kandevoimega üllas-kete veostealuse Dockwise Vanguard pardale.

KOHTUASI

Savisaare protsess hakkas päriselt pihta

Eile jätkus pärast kahekuulist pausi kohtuprotsess Edgar Savisaare ja tema kaassüüdistatavate üle ning lõpuks sai kõlada ka prokuröri süüdistuskõne, täna antakse esimesed tunnistused.

ostakatel.ee

BlackStar puidugraanulikatlad
20% odavamalt
Tel. 5267072

Erinevate kaubaaluste ja pakkekomponentide tootmine, HT töötlus
kaubaalused.com
Telefon 51 05 565
investor@investor.ee

ROIGASAIAD OÜ

Roigasaedade valmistamine ja paigaldamine

tel 509 2933 • info@roigasaiad.ee
www.roigasaiad.ee

Äripäeva kasiraamat
www.kasiraamat.ee

Töötamise juhtimine	Turundus	Töösuhted	Töötajate juhtimine
IT juhtimine	Juhtimine	Juhtimine	Kommunikatsioon
Tööstus	Maksud	Äriõigus	Tööstus
Koolitus	Lepingud	Lepingud	Logistika
Personalijuhtimine	Projekti juhtimine	Rahamajandamine	Riigihange
Dokumendid	Ehitus	Ettevõtja	Finantsjuhtimine

TEHING

Eestlaste andmeidu läks ameeriklastele

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

USAst pärit andmefirma Intertrust ostis ära eestlaste asutatud idufirma Planet OS, mis tegeleb keskkonnaandmete analüüsiga.

Peaasjalikult andmeturvalisuse ja riskijuhtimisega tegeleva Intertrusti tegevjuht Talal G. Shamoon kiitis pressiteates eestlaste alustatud teenust taevani ja ütles, et koos Intertrusti enda lahendustega saavad firmad üles ehitada võimsa tööstusettevõtetele suunatud andmeplatvormi.

Kolm aastat tagasi tegevust alustanud Planet OSi asutaja ja tegevjuht on Rainer Sternfeld, kes on Eesti avalikkuses kõige rohkem tuntud kui vabadussõja võidusamba kavandi autor. Tal on olnud teisigi idufirmasid, muu hulgas on ta kaasa löönud GrabCADi nõukogus ning töötanud tööstushiius ABB Balti arendusjuhina.

Kildudest kokku tervikpilt

Planet OS tegeleb suuremahuliste keskkonnaandmetega. Ettevõtte on tehnoloogiaportaali Geenius selgitanud, et nende suur idee on ühendada kõik maailma keskkonna- ja sensorandmed ning teha need kättesaadavaks.

Sisuliselt võimaldab firma

▲ Planet OSi asutaja ja tegevjuht Rainer Sternfeld. FOTO: TIINA KÖRTSINI / POSTIMEES / SCANPIX

teenus näiteks tööstusettevõtetele eri allikatest pärit andmeid hallata ja visualiseerida. Seni on ettevõtte olnud edukas eelkõige tuuleparkide juures ning ongi end positioneerinud peamiselt taastuvenergia turule.

Planet OSi üks klientidest ja suurim investor on näiteks Saksa hiidkontserni RWE kuuluv taastuvenergiafirma Innogy. Idufirmade kohta teavet koondata firma Funderbeam andmetel paigutas Innogy eelmisel aastal firmasse 5 miljonit dollarit. Toonase tehingu järgi oli firma väärtus 33,3 miljonit dollarit.

Portaal Geenius kirjutas, et

Intertrust oli samuti varem Planet OSi aktsionär ja tegi ülevõtupakkumise. Portaali andmetel ei liikunud tehingu käigus raha, vaid ainult aktsiad. Tehingu detaile osapooled ei avalda.

Kogu Planet OSi tiim liitub Intertrustiga ning firma hakkab siin kandma nime Intertrust Estonia. IT-turbe keskendunud USA firma plaanib ka siinset arenduskeskust kasvatada. Firma tegevjuht Shamoon märkis, et Eesti on IT-vallas üle maailma tuntud ja viitas, et firma plaanib siia juurde palgata nii klassikalisi tarkvaraarendajaid kui ka turvasüsteemide arendusele keskendunud inimesi.

PANGANDUS

Coop Pank esitles visuaali

Sügisel Krediidipanga asemel turule tulev Coop Pank avalikustas eile oma kaubamärgi ja visuaalse identiteedi ning ühtse väljanägemise saavad ka kõik Eestimaal asuvad 12 Krediidipanga kontorit.

Pangal on plaan avada ka uusi esindusi ning teha lihtsamad pangateenused järk-järgult kättesaadavaks rohkem kui 350 Coopi kaupluses. Narvas, Pärnus, Viljandis, Kuressaares ja Lasnamäel kolivad Coop Panga esindused lähima Coopi kauplusega ühe katuse alla.

Coop Panga juhatuse esimees Margus Rink lausus, et uus kaubamärk rõhutab Coop Panga kuulumist samasse gruppi Coopi jaekauplustega. "Coop Panga strateegia on ehitatud panganduse ja kaubanduse integreeritusele ja sellest tekkivale sünergiale," lausus Rink.

Coop Pank investeerib uue kaubamärgi kasutusele võtmisesse, pangakontorite renoveerimisse ja uute esinduste avamisse 1,5 miljonit eurot.

Ühistulise jaekaubandusgrupi Coop Eesti võrgustikku kuulub üle 350 kaupluse, grupp ostis jaanuaris varem Moskva Pangale kuulunud enamusosalus ASi Eesti Krediidipank.

ÄRIPAEV.EE

ÄRA KULUTA RAHA EDEVUSELE, VAID OMA TEGEVUSELE

Kasutatud büroo- ja muu mööbel

Hinnad alates **35 €**

Hinnad alates **35 €**

Hinnad alates **35 €**

E-N 10-17 R 10-18
Tähetorni 21j, Tallinn,
Tel 552 6608

www.Apuneks.ee

▼ Altkäemaksusüüdistusega kohtu all olev Keskerakonna endine juht ja Tallinna linnapea ametist kõrvaldatud Edgar Savisaar ning kaassüüdistatavad eile kohtusaalis. FOTOD: ANDRAS KRALLA

MARI METS
mari.mets@aripaev.ee

Äripäev

Kui seni on lahendatud peamiselt advokaatide taotlusi ja kohtuprotsess on keerelnud vaid Edgar Savisaare tervise ümber, siis eile jõuti kohtupidamise sisulise osani ja juhtiv riigiprokurör Steven-Hristo Evestus sai ette lugeda oma avakõne.

Peale Edgar Savisaare on kohtu all veel Alexander Kofkin, Vello Kunman, Villu Reiljan, Hillar Teder, Kalev Kallo, Priit Kutser, Aivar Tuulberg ja MTÜ Eesti Keskerakond, keda esindas istungil erakonna juhatuse liige Kersti Sarapuu.

Keskerakonna endist liidrit ja praegu ametist kõrvaldatud Tallinna linnapead Savisaart süüdistatakse korduvas ja suures ulatuses altkäemaksu võtmises, ettevõtjaid selle andmises ning Kalev Kallot ja Villu Reiljanit ja selle vahendamises.

Oma kokkuvõttes süüdistusaktist selgitas Evestus, et süüdistus jaguneb kolmeks sisuliseks osaks: esiteks 2014. ja 2015. aastal toimunud altkäemaksu andmine, võtmine ja vahendamine ning keelatud annetuste tegemine Savisaare juhitud Keskerakonnale, teiseks rahapesu ja kolmandaks Tallinna eelarvest kuue Keskerakonna valimisreklami rahastamine 2013. aasta kohalike omavalitsuste valimiste eel. Esmalt hakatakse arutama altkäemaksu puudutavat osa.

Riigiprokurör märkis, et nii Keskerakond kui ka Edgar Savisaare alluvuses töötanud inimesed on varasemates kohtuasjades saanud süüdistuse ja mitmel korral ka jõustunud otsuste alustel süüdi mõistetud.

“Nii Savisaar kui ka Keskerakond on jätkanud sama käitumismustrit, seega on prokuröril põhjust varasemate kohtuasjade ja käesoleva põhjal järeldada, et Savisaare, tema erakonna ja alluvate eesmärk on olnud vahenditest sõltumatult võimul olemine, mis on viinud kuritegelike käitumismust-

riteni, mis pole demokraatlikus õigusriigis lubatav ega aktsepteeritav. See on tinginud süüdistuse esitamise, mitte mingid isiklikud motiivid. Asjaolud viitavad aastepikkusele korruptiivsele käitumisele,” sõnas Evestus.

Savisaar võttis sõna

Savisaare kaitsja Oliver Nääs taotles eile hommikul enne süüdistuskõnet Savisaarele ka veel üht terviseekspertiisi, et tuvastada oma kaitsealuse võime osaleda kohtumenetluses. Kohtu poole pöördunud Savisaar lisas, et mõnikord nähakse vastuolu selles, et ta valmistub samal ajal kandideerima kohalikel valimistel. “Siin ei ole vastuolu. Ka raskelt haige inimene võib kandideerida,” rõhutas Savisaar.

“Kohtumenetluses osalemiseks on seatud aga piirangud: kohtu alla ei anta inimest, kes on raskelt haige ja pole saanud selle tõttu menetluses osaleda,” jätkas ta.

“Pool aastat enne kohtuistungeid ei osalenud ma aktiivselt poliitikas, eksperdid ütlesid, et ma olen küllalt terve, et kohtuprotsessil osaleda. Siis olen ma ka küllalt terve, et valimistel kandideerida. Kandideerimisel ja kandideerimisel on vahe: mina ei pea iga päev uksele jooksma,” lisas Savisaar.

Kohus otsustas Nääsi taotluse uueks arstlikuks ekspertiisiks tagasi lükata. Ka Evestus oli Savisaare uue kohtuarstliku uurimise vastu, öeldes, et ekspertiisi kordamiseks ja täiendamiseks alus puudub.

Lõppes leping Nääsiga

Samuti sai teatavaks, et Keskerakond lõpetas lepingu senise kaitsja Oliver Nääsiga ning jätkab Erki Kergandbergiga. Nääs jätkab nüüd vaid Savisaare kaitsjana.

“Keskerakond leidis, et niivõrd mahukal kohtuprotsessil on nii erakonnale kui ka Edgar Savisaarele parem, et on eraldi kaitsjad, kes saavad oma kaitsjate huve esindada ja neile keskenduda,” teatas Keskerakonna juhatuse liige Mihhail Korb kirjalikult Postimehele.

▲ Ettevõtja Alexander Kofkin ja tema kaitsja Aivar Pilv.

Kergandberg väljendas Keskerakonna soovi lõpetada kohtuasi oponentidega, kuid seni pole prokuratuur sellega nõustunud.

Reiljan ja Kutser lähevad koostööle

Pärast süüdistuskõne kuulamist küsis kohtunik igalt süüdistatavalt, kas nad on süüdistusest aru saanud ja kas tunnistavad end süüdi. Kõik kinnitasid, et on süüdisusest aru saanud, kuid keegi end süüdi ei tunnistanud. Reiljan lisas, et teeb prokuratuuriga koostööd.

Nimelt ähvardaks endist keskkonnaministrit ja Rahvaliidu juhti süüdimõistmise korral reaalne vangistus, sest Reiljan kannab juba tingimisi ja katseajaga vanglakaristust pistise võtmise eest.

Savisaar kasutas uuesti võimalust öelda, et ta on puhas kui prillikivi. Istungi lõpus teatas ka Kutser, et soovib prokuratuuriga koostööd teha.

Protsessi kaitsjad püüdsid oma avakõnes tuua eelkõige esile prokuratuuri töö vildakust ja näidata seda, et selle kriminaalasja mõistlik menetlusaeg on ammu möödas. Näiteks juhtis Aivar Tuulbergi kaitsja Indrek Leppik tähelepanu asjaolule, et Tuulbergi kodus altkäemaksu asjas läbiotsimisi tehes käisid seal ringi ka narkokoerad.

www.honda.ee

HONDA
The Power of Dreams

UUS TURBO ON KOHAL!

CIVIC

TULE KOGE UUE CIVICU TIPPTASEMEL TURBOMOOTORI TÕMBEJÕUDU!

Catwees OÜ Tallinn, Pärnu mnt 139, tel 650 3300; Tartu, Kalda tee 13, tel 730 0385; Pärnu, Ehitajate tee 2, tel 447 6176
Veho Eesti AS Tallinn, Paldiski mnt 100, tel 617 7080; Agdeck-Auto AS Jõhvi, Pargi 39, tel 332 1430; Narva, Võidu 19, tel 356 3311
ML Autoservice OÜ Kuressaare, Auriga keskus, Tallinna tn 88, tel 452 2550; LX Motors OÜ Viljandi, Tallinna tn 86, tel 435 5421
Kombineeritud kütusekulu: 4,7–6,1 l / 100 km; CO₂: 106–139 g / km

► ASI Hekotek juhi Heiki Einpauli sõnul saab edukas ettevõtja olla ainult juhul, kui oled arengust huvitatud ja valmis selle nimel tegutsema.
FOTO: ANDRAS KRALLA

TULEMUS

Mulluste edukate TOP 10: aastad ei ole vennad

Tunamullu tugevaid tulemusi teinud ettevõtete mullustest näitajatest selgub, et edu laineharjal lõputult sõita ei saa, vaid tuleb uut lainet oodata ka juhul, kui oled meisterlik surfar.

URMO ANDRESSOO
urmo.andressoo@aripaev.ee

Äripäev

Eelmisel aastal töandjate keskliidu, EASI ja kaubanduskoja käest aasta eksportija ja aasta ettevõtte tiitli saanud Hekoteki 2016. aasta majandustulemused jäid pärast ajalooliselt tugevat 2015. aastat tagasihoidlikumaks, kuid olid sellegipoolest head.

Konkurents on sihtturgudel kõva, kuid see on Hekoteki juhatuse esimehe Heiki Einpauli sõnul paratamatult vajalik edasitõukav jõud. "Ilma konkurentsita läheme kõik laisaks. Inimesed on juba laisaks loodud – teeme täpselt nii palju kui vaja ja mitte kriipsugi rohkem. Edukas ettevõtja saab olla ainult siis, kui oled huvitatud arengust ja selle nimel tegutsed," tõdes ta.

20
protsenti kaotas
Hekotek aasta-
ga käibest, mis
langes möödu-
nud aastal 45
miljonile eurole.

Puidutöötlemisseadmeid tootva Hekoteki müügitulu oli mullu üle 45 miljoni euro. Seda on pisut üle 20% vähem kui kahe aasta eest. Samuti kahanes märgatavalt ettevõtte ärikasum – 8 miljonilt 4,7 miljonile eurole. "Selge, et aastad ei ole vennad. Järjest kiiremini muutub maailmas on kunst edukalt hakkama saada," leidis Hekoteki juht ja mõõnis, et aasta ettevõtteks valimine on tipp, kust tee allapoole ongi loomulik.

Ainult kümnendik ettevõtte käibest tuleb Eestist – peamised sihtturud on Venemaa (sealt tuleb 16,6 miljonit eurot), Läti (10,6 mln) ja Valgevene (6,4 mln). "Õnneks meie eksporditurgudel ei pannud keegi tähele, et väikeses Eestis toimus mingi valimine. Saame keskenduda rahus sellele, mida oleme enne teinud, praegu teeme ja ka tulevikus teeme," kinnitas Einpaul.

Tema sõnul ei ole ratsionaalne mõtiskleda kaugel tulevikus. "Meie valitsus suudab maksumuudatuses planeeritavaid muutusi ühe kuu jooksul mitu korda ümber mõelda, mida siis need vaesed ettevõtjad veel planeerima peaksid," arutles Einpaul. Hekotekis praegu suuri investeeringuid ei plaanita. "Lumepall veereb ja kui liiga suurt sula ei tule, siis ei juhtu sellega ehk midagi. Kasvab ise, me peame ainult jälgima, et hoog liiga suureks ei lähe," illustreeris ta.

Kui aga sula peaks kätte jõudma, saab Einpauli sõnul alles muutunud oludes ja kontekstis hakata lahendusi otsima. "Loodame, et see "tsükklon" meie oma väikesest Eestist rumaluse tõttu alguse ei saa."

Einpaul nentis, et ei elu ega äri ole augutu asfalttee. "Peame praegu pingutama, et aasta lõpuks kaks kuud tagasi tulekahjus hävinenud tootmishoone uuesti üles ehitada," sõnas ta ja selgitas, et õnnetuse ümber käib suur bürokraatia, mis ei toeta ettevõtet mitte kuidagi.

Kasumid sulasid

Ärikasumi vähenemine on mulluse Äripäeva edukaimade ettevõtete TOP 100 paremiku seas reegel. Kui võrrelda 100 edukaima ettevõtte esikümne kahe aasta tulemusi, on näha, et koguni kaheksal ettevõttel kümnest oli kasum 2016. aastal väiksem kui 2015. aastal. Erandid olid Olympic Entertainment Group ja Graanul Invest.

Kui liita kõigi TOP 10sse jõudnud ettevõtete mullune käive, on tulemus tunamullusega peaaegu võrdne. Ärikasumiga sama tehet sooritades on erinevus suur – ettevõtted kaotasid kasumlikkusest pea kolmandiku.

SEB majandusanalüütiku Mihkel Nestori sõnul vähendas firmade kasumit odavam nafta. Sel oli suur roll tooraine töötlemise ja transpordiga kokku puutuvate ettevõtete kasumlikkuses, aga puudutas ka metallitööstust. "Näiteks toodeti naftatööstusele ja logistikasektorile mahuteid. Kui nafta odavnes, langesid ära ka nende sektorite investeeringud ja tellimused metallifirmadele," selgitas ta. Kui metallifirmade tulud langesid, siis püsikulud jäid. "Sektoris on raske tööjõudu leida, seetõttu ka töötajate arvu ei kärbitud. Nad said kõvasti pihta."

Kasumimarginaali kahanemise trend oli Nestori sõnul mullu aga üldine. Lisaks on tööjõukulud kasvanud tuludest kiiremini.

Analüütik avaldas, et kui vaadata selle aasta numbreid, on ettevõtetel hakanud uuesti paremini minema. Küsimusele, kas majanduse hea käik jätkub ka aasta teises pooles, vastas Nestor, et lehepealkirjad muutuvad tagasihoidlikumaks. "Kui vaadata eelmise aasta teise poole numbreid, siis olukord oli juba tollal veidi parem."

Tema hinnangul peaks majanduskasv teisel poolaastal olema senisest aeglasem, kuid üldine konjunktuur on ikkagi praegu väga hea. "Eesti number pole veel välja tulnud, kuid kui Lätis ja Leedus on 4% kasv olnud, ega meie kvartal sellest väga erinev ei tule," sõnas ta.

Oht paistab puidutööstuses

Ohtu, mis majanduse põlvili lööks, Nestor lähitulevikus ei näe. Kui vaadata 4–5 aasta lõikes, tekitab muret puidutööstus. "Neil on peamistel sihtturgudel, näiteks Skandinaavias, nõudlus hästi kiiresti kasvanud, sest seal on ehitusturg kõvasti kosunud. Kui toimub stabiliseerumine, kaob kasvullikas."

Nestori meelest on puiduettevõtted veel piisavalt ettevaatlikult investeerinud, mistõttu päris katastroofi oodata ei ole.

"Kuna meil on eksport majandusarengus kõige tähtsamal kohal, siis kuni meie peamisel sihtturul ehk Euroopal läheb hästi, ei ole ka meil põhjust midagi karta," ütles Nestor.

EDETABLEL

Eelmise aasta Edukate Ettevõtete TOP 100 liidrid ei suutnud kasumit tipus hoida

Näitajad tuhandetes eurodes											
Koht	Firma	Valdkond	Juht	Asukoht	Käive 2016	Muutus %	Ärikasum 2016	Muutus %	Keskmine palk 2016	Muutus %	Keskmine palk 2015
1.	Baltic Sea Bunkering OÜ	punkerdamine	Aleksei Tšulets	Tallinn	99 587	55,7	2 626	-73,2	2446	8,23	2260
2.	Hekotek AS	masinaehitus	Heiki Einpaul	Harju mk	45 090	-20,4	4 659	-42,2	2478	-12,72	2839
3.	Olympic Entertainment Group AS	kasiino- ja meelelahutus-keskuste operaator	Madis Jääger	Tallinn	189 457	14,2	34 595	10,2	1111	24,41	893
4.	Antonio Trade OÜ	hulgikaubandus	Jevdokia Pribõltšenko	Tallinn	110 684	-32,8	-5 648	-120,6			
5.	Glamox HE AS	tootmine	Illo Limmart	Keila	46 488	8,2	11 433	-1,2	1580	2,93	1535
6.	Graanul Invest AS	biokütuse tootmine, müük	Raul Kirjanen	Tallinn	285 534	17,5	40 375	21,1	1811	-6,38	1914
7.	Kaamos Group OÜ	kinnisvara, ehitus, puidutööstus	Kaido Jõelett	Tallinn	44 185	-4,6	7 237	-56,4	883	3,27	855
8.	Eesti Loto AS	meelelahutus	Heiki Kranich	Tallinn	56 881	0,3	9 080	-3,7	2893	9,05	2653
9.	Lennuliiklusteeninduse AS	aeronavigatsiooniteenused	Tanel Rautits	Harju mk	27 082	1,0	11 192	-9,9	3307	3,12	3207
10.	Telia Eesti AS	telekommunikatsioon	Dan Olov Strömberg	Tallinn	295 787	-4,5	36 986	-40,5	1995	8,84	1833
TOP 10 kokku					1 200 775	2,0	152 535	-31,3			

ÜLEVAADE

Mis juhtus mulluste edukaimate firmade majandustulemustega?

Olympic Entertainment Group AS
Balti suurim kasiinooperaator pidi mullu alla neelama mõru pilli, kui nad kaotasid Poola turul tegevusloa. Samuti on kontserni kumitanud spekulatsioonid hasartmängumaksu tõusust Lätis ja eri piirangute kehtestamisest grupi suuruselt kolmandal turul Itaalias. **Sõltumata** sellest kasvas Balti ja Varssavi börsil noteeritud kontserni käive eelmisel aastal 14,2% ja ärikasum 10,2%. Edukas on ka selle aasta esimene pool – võrreldes mullusega teeniti esimese kahe kvartaliga müügitulu üle 5 miljoni euro rohkem ning alistati maagiline 100 miljoni euro piir pea 25% kasumi kasvu juures.

Antonio Trade OÜ
Konditsioneeride ja kliimaseadmete hulgimüügiga tegelev ettevõtte ei suutnud korrata tunamulust edu. Firma käive langes mullu 165 miljoni eurolt 111 miljoni- le ning üle 27 miljoni euro ulatunud ärikasumi asemel tuli leppida üle 5,6 miljoni eurose ärikahjumiga. Seda aga aitas lappida kasum valuutakursi muutustest ja tegevusvaldkonnavälisest ärituludest, tuues puhaskasumi aasta lõikes 7,4 miljoni eurole.

AS Glamox HE
Valgustite tootmise ja hulgimüügiga tegelejale oli möödunud aasta taas edukas. Peamiselt Norra, Rootsi ja Saksamaale eksportiv ettevõtte kasvas aastaga käibe 43 miljoni eurolt 46,5 miljoni- le ja teenis 11,4 miljonit eurot ärikasumit ehk pisut alla 100 000 euro vähem kui üle-eelmisel aastal.

AS Graanul Invest
Euroopa suurim puidugraanulitootja investeeris mullu põhivarrasse 41 miljonit eurot, palkas hulga tööjõudu (töötajate arv kasvas 327-lt 500-le) ja kasvas mitmendat aastat toodangu mahtu. Viimase viie aastaga on ettevõtte graanulitootmise maht kerkinud üle kolme korra: 589 000 tonnilt 1 845 000 tonnile. **Siiski** pidi ettevõtte tänavu kevadel vastu võtma tagasilöögi, kui äriplaan ehitada Belgias asuv suur söeelektrijaam ümber taastuv-energijaaamaks läbi kukkus. **Kontserni** tulemused on siiski tugevad. Peamiselt Suurbritanniasse, Taani, Rootsi, Hollandisse ja Itaaliasse eksportiva grupi käive kerkis aastaga 17,5%, küündides üle 285 miljoni euro. Üle 20% ehk pea 40,4 miljoni euron kasvas ärikasum.

Kaamos Group OÜ
Kinnisvarahalduses, ehituses ja puidutööstuses tegutsev ettevõtte suutis 2015. aasta hoogu säilitada

ja näitas 44,2 miljoni eurost käivet. Ärikasum küll vähenes pisut üle poole võrra, 7,6 miljoni eurole, kuid seda suuresti 2015. aastal aruandesse märgitud kinnisvara turuhinna kerkimise tõttu.

Eesti Loto AS
Riigifirma müügitulu pärssis möödunud aasta algul jõustunud hasartmänguseaduse muudatus, mis kohustas müüjat klassikalise loterii ostja isikut tuvastama, ent selle kompenseeris reaalselt kasv ja tööpuuduse püsimine. See tähendas, et riigifirma käive kasvas kahe aasta võrdluses 0,3% ja oli üle 56 miljoni euro. Ärikasum samas langes 3,7%, ulatudes pisut üle 9 miljoni euro. **Sel** aastal plaanib firma investeerida üle 1,3 miljoni euro, et loteriiterminalide riistvara välja vahetada ja arendada välja uus loterii kesk-üsteem. Planeeritud kasum on sel aastal 6,48 miljonit eurot.

Lennuliiklusteeninduse AS
Mullu teise riigifirmana edukate esikümnesse jõudnu tulemused olid eelneva aastaga võrdväärased. Käive kasvas protsendi võrra, ulatudes üle 27 miljoni euro, ärikasum langes 9,9% ehk 11,2 miljoni eurole. Riigifirma iseloomustas aastat stabiilse kasvu aastana – lendude arv suurenes 3,1% peamiselt ülendava liikluse toel.

Telia Eesti AS
Telia kontserni Eesti haru jäi mullu tunamullusele alla. Ettevõtte käive kukkus 4,5%, 296 miljoni eurole, ärikasum aga 40,5% võrra, 37 miljoni eurole. **Ettevõtte** tegevust mõjutasid palgasurve, IKT-sektori tööjõupuudus ja pingeline majanduspoliitiline olukord Venemaal. Samuti avaldasid sektorile mõju Euroopa Liidu regulatsioonid. **Eelmine** aasta oli suurfirmale muutusterohke, vahetus suur osa ettevõtte juhtkonnast, sealhulgas ka tegevjuht. Sel aastal on Telial plaanis tuua Tallinnas turule 5G-andmeside. Samuti jätkab ettevõtte igal aastal ca 45 miljoni euro eest investeringute tegemist.

Baltic Sea Bunkering
Meretranspordi ja logistikaga tegelev, mullu Äripäeva aasta edukaimaks ettevõtteks tõusnud firma on aastaga suutnud äri veelgi kolmandiku võrra kasvatada. Kui 2015. aastal oli käive ligi 64 miljonit eurot, siis mullu ulatus see üle 99 miljoni. Teisalt vähenes ärikasum kahe aasta lõikes 73,2% – 9,7 miljoni eurolt 2,6 miljoni eurole. **Ettevõtte** emafirma, Hollandi Antillidele registreeritud CNP Investment N.V. omanikuks on Äripäev pidanud firma juhti Aleksei Tšuletit ja Aleksandr Nakonetšnoid.

Toggl on kiiresti arenev kolmest pilveteenust pakkuvast ettevõttest koosnev kontsern, mis plaanib maailma vallutada. Toggl on asutatud Tallinnas, kus asub ka meie peakorter. Meie rahvusvahelisse meeskonda kuulub 70 inimest. Enamik meie meeskonna liikmetest, kelle hulgas on 20 rahvuse esindajaid, teeb kaugtööd.

Ühinege meiega pearaamatupidajana!

Togglis hakkate:

- korraldama Toggli kontserni kuuluvate ettevõtete Toggl, Teamweek ja Hundred5 igapäevast raamatupidamist;
- juhtima Toggli raamatupidajate meeskonda;
- tegema koostööd juhtkonnaga – eelarve koostamine, tulemuslikkuse põhinäitajate ülevaated, kassajäägi analüüsimine;
- juhtima koostööd audiitorite ning Toggli Ameerika Ühendriikides ja Iirimaa asuvatele tütarettevõtetele raamatupidamisteenuse pakujatega;
- tegema kuuaruandeid, näiteks kasumi- ja kahjumiaruandeid ja rahakäibe aruandeid;
- koostama majandusaasta aruandeid ja läbi viima konsolideerimisprotseduure;
- jälgima kulutusi, analüüsima tulusid ja kliendibaasi;
- tegelema keerukate maksustamisega seotud küsimustega, näiteks siirdehinnakujunduse ja paljurahvuselise meeskonnaga;
- tegelema maksustamisaruandlusega;
- koostama ja uuendama finantsstrateegiaid ja -protseduure.

Eeldame, et teil on:

- vähemalt viieaastane töökogemus raamatupidajana, eelistatavalt rahvusvahelises keskkonnas;
- selge arusaam Eesti raamatupidamiseeskirjadest ja maksusüsteemist;
- kogemus rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite ja nelja suurima auditeerimisfirmaga;
- väga hea inglise keele oskus ja teaduskraad finants- või majandusvallas;
- positiivne meelestatu reisimise suhtes;
- huvi uute tehnoloogiate ja tegutsemisviiside vastu;
- valmidus õppida ja inimesena areneda.

Toggl pakub:

- usaldust ja vastutust selgete eesmärkide saavutamisel, võimalust ametiredelil edenemiseks;
- tuge ametialaseks ja isiklikuks arenguks;
- parimat ettevõttekultuuri Eestis ilma liigselt kontrollivate ülemuste ja võimuvärgudeta töökohal;
- nutikaid ja edasipüüdlikke kolleege kogu maailmast;
- õdusat kontorit Tallinna kesklinnas ja kaugtööd soovivat keskkonda;
- 3200-eurost brutokuupalka ja tublisti ametihüvesid.

Haarake pakkumisest – see on teie elu parim võimalus! Sooritage lühike test aadressil **jobs.toggl.com/chiefaccountant** ja seejärel vaatame edasi.

Avaldusi võtame vastu **31. augustini**.

KINNISVARA

RKAS
supleb
näiliselt
suures
kasumis

Kui enamikust riigifirmadest võtab valitsus igal aastal kopsakaid dividende, siis nende kõrval on üks silmatorkav erand. See on lõviosa riigi kinnisvarast haldav Riigi Kinnisvara AS.

ELIISA MATSALU, HARRY TUUL
aripaev@aripaev.ee

Äripäev

Uurides ettevõtte majandusaasta aruannet, paistab, et RKAS justkui supleb rahas, sest ettevõtte on 135,7 miljonit eurot jaotamata kasumit ning iga aasta lisandub sellele reale veel 12–13 miljonit eurot. Piltlikult, kui jaotada kasum Eesti 11 ministeeriumi vahel, saaks igaüks neist kümnekond miljonit eurot lisaraha ning igal aastal veel lisaks veidi alla miljoni euro.

“RKAS on äriühing ja kasumi teenimine seetõttu ka ootuspärane. Jaotamata kasum on aga tingitud vajadusest tagada RKASi investeerimisvõimekus, et viia ellu riigi

kinnisvarapoliitikat,” selgitas rahandusministeeriumi riigivara osakonna juhataja Kaie Karniol.

Kuna riigile kuuluv kinnisvara ei ole veel täies mahus RKASile üle antud ning RKAS ei ole riigile mittevajalikust kinnisvarast vabanenud, siis ei ole dividendide maksmist võimaldav stabiilsusperiood veel saabunud. “Omanikutulu tõuseb fookusesse pärast riigi kasutatava kinnisvara tsentraliseerimist ja optimeerimist,” rääkis Karniol.

Majandusaasta aruandes seisabki, et eelmise aasta lõpu seisuga on RKASil investeerimiskohustusi kokku ligi 185,3 miljonit euro väärtuses. Samas on toodud esile ka investeerimisstrateegia. Investeeringuid on plaanis pikas perspektiivis rahastada ühe kolmandiku ulatuses omavahenditest ja kahe kolmandiku ulatuses võõrvahenditest. Sisuliselt tähendab see, et RKASil läheb lähiaastail vaja veidi üle 60 miljoni euro. Arvestades, et ettevõtte teenib tosikond miljonit eurot kasumit aastas, võiks ikkagi kaaluda dividendide väljamaksmist.

Seda pole aga mõistlik teha, sest RKASi järsult kasvanud ja suureks paisunud jaotamata kasumi taga on lõviosa hoopis raamatupidamislik vangerdus ehk see on näi-

line. Kasvu nurgakivi on kogu riiki hõlmanud muutus, kus kassapõhiselt eelarvelt mindi üle tekkepõhisele eelarvele, näiteks RKASi puhul tähendab, et kõik kapitalirendi lepingud klassifitseeriti ümber kasutusrendiks. Tulemuseks on, et ilma reaalse rahavoota kasvas RKASi jaotamata kasum hoobilt kahekordseks.

“Mainitud 135 miljonist on 65 miljonit just sellega seotud. Kuna see muudatus on olemuselt tehniline samm ega ole seotud äriühingu kasumlikkuse näitajatega ega ka rahavoogudega, mis on vähemalt kahel viimasel aastal negatiivsed olnud, siis oleks kohatu ja etteruttav suur osa omakapitalist välja maksta, vähendades ühtlasi äriühingu laenuvõimekust ja likviidsust,” selgitas Karniol.

Kas RKAS erastatakse?

Ometi on aina paisuv RKASi portfelli ja kasvav jaotamata kasum tõstatanud riigiametite koridorides juttu, et firma võidakse erastada.

“Hea küsimus. Ei tea,” vastas riigihalduse minister Jaak Aab küsimusele, kas Riigi Kinnisvara AS erastatakse. Just tema haldusalasse RKAS kuulub.

Aab rääkis, et erastamisest on veel liiga vara rääkida, kuna enne on vaja teha analüüs, kas, kuidas ja mida täpselt Riigi Kinnisvaras muuta vaja oleks. Tema kinnitusele on RKASi nõukogu sellega juba tegelenud ja protsess on käima lükatud.

“Analüüsi hakkab tegema erapooletu audiitorfirma PricewaterhouseCoopers ja see peaks valmima hiljemalt oktoobriks,” selgitas ta. “Loodan, et saan ettepanekud Riigi Kinnisvara erastamise kohta valitsusse tuua hiljemalt järgmise aasta alguses,” lisas ta.

Aab selgitas, et Riigi Kinnisvaral on nii kasumlikku vara, mille pealt teenitakse, aga on ka hooneid, mis ei saa kunagi kasumlikuks ja mida tuleb riigieelarvest kinni maksta. “Ettevõtte eesmärk on olnud hea, aga võib-olla pole see täielikult realiseerunud,” ütles ta.

Ministeeriumist lisati, et töös on mitu analüüsi, näiteks RKASi tegevusvormi analüüs, riigi ja erasektori koostööprojektide analüüs, kinnisvara planeerimise, optimeerimise ja eelarvestamise protsessi analüüs ja riigimajade analüüs. Nende valmimisel kujundatakse seisukohad ka valitsusele 2018. aasta alguses koos ettepanekutega vajalikeks muutusteks RKASi toimemudelil.

GARMIN

AUTHORIZED RESELLER

Käsi GPS Garmin GPSMAP 64s

Vastupidavaim käsi GPS seade

GPS, GLONASS, Bluetooth, ANT+ toed. Baromeetriline altimeeter ja 3-teljeline magnet kompass. Karabiin hoidik.

299.-

Kood: 010-01199-10

Garmin Forerunner 735XT

Täpne GPS multisport kell Garmin Elevate™ tehnoloogiaga + HRM-TRI pulsivöö

499.-

Kood: 010-01614-09

Garmin seadmete:

- müük, remont, hooldus
- tarkvara uuendamine
- kaardite müük
- kaartide uuendused

Käsi GPS Garmin eTrex 20x

Kõige töökindlam käsiGPS seade.

Parem ergonoomika, täiustatud liides, geopeitus ja suurendatud kaarditoetus. eTrex 20 on vastupidav ja mitmekülgne.

Kood: 010-01508-02

169.-

Esmakordselt Eestis! Reaalajas liiklus- ja parkimisinfo

Kõigil Garmin Drive LMT-S mudelitel

Puutetundlik ekraan, kogu Euroopa kaardid, eluaegsed kaardiuuendused tasuta, Live Traffic ja Live Parking üle nutitelefoni

159.-

Garmin Drive 51LMT-S (5")
Kood: 010-01678-17

199.-

Garmin Drive 61LMT-S (6")
Kood: 010-01679-17

Autonavigaator koos videoregistraatoriga

Garmin DriveAssist 50LMT

5-tolline navigatsioonisüsteem hoiatus süsteemi ja sisseehitatud videoregistraatoriga.

339.-

Rakvere:	Rakvere:	Pärnu:	Tallinn:	Jõhvi:	Tartu:	Viljandi:	E POOD
Müük ja hooldus	Jaemüük	Müük ja hooldus	Müük ja hooldus	Müük ja hooldus	Müük ja hooldus	Müük ja hooldus	24 h
Rägavere tee 37	F.G. Adoffi 11	Papilindu 5A/1	Väike Paala 1	Narva mnt. 5	Turu 45B	Kivi 2	www.itshop.ee
Tel. 322 3456	(Kroonikeskus)	(Sillakeskus)	(Siemensi maja)	(Bussijaama vastas)	(Sepa keskus)	(Leola ärikeskus)	Tel. 443 3141
Mob. 51 30 349	tel. 322 5410	Tel. 443 3141	tel. 601 0000	Tel. 335 6253	tel. 731 0737	tel. 433 3122	Mob. 50 94 085
Mob. 52 79 490	Mob. 50 23 380	Mob. 51 01 416	Mob. 52 65 690	Mob. 51 77 755	Mob. 52 25 504	Mob. 50 10 689	epood@itshop.ee
rakvere@itshop.ee	krooni@itshop.ee	parnu@itshop.ee	mustikas@itshop.ee	johvi@itshop.ee	tartu@itshop.ee	viljandi@itshop.ee	

TASUB TEADA Kinnisvarareform

RKASI loomine on osa riigi kinnisvarareformist, mida viiakse ellu loogiliste etappidena: vara tsentraliseeritakse, siis otsitakse võimalused pinnakasutuse optimeerimiseks ning vajadusel tehakse investeeringuotsused. Neil vara liikidel, kus on turukonkurents, on mõistlik seda kasutada ja seda ka tehakse. Riigiasutustel on kohustus võtta üürilepingu lõppemisel turult konkureerivad pakkumised.

Riigi kinnisvarareformi tehakse kooskõlas teiste riigireformi tegevustega, nagu riigiasutuste kolimine Tallinnast välja ja riigimajade rajamine maakonnakeskustesse. Riigireformi käigus analüüsitakse riigiasutuste paiknemist ja pinnakasutuse vajadusi maakonnakeskustes ja koostatakse iga maakonnakeskuse kohta kinnisvara optimeerimiskavad, mille eesmärk on koondada riigi teenused eri asukohtadest kokku.

Riigil on mitu näidet erasektoriga sõlmitud lepingutest. Kogemus näitab, et toimiv büroohoonete turg on ainult Tallinnas, Tartus ja Pärnus. Ka Tallinnas ei ole mitmel juhul riigi vajadustele vastavat pinda pakumises olnud, see on tulnud riigi vajadustele vastavalt ehitada.

Osa riigi üürilepinguid on sellised, kus RKAS on lepingu haldaja riigi jaoks ehk nn vaheüürnik, näiteks rajatav ministeeriumite ühishoone, maksu- ja tolliameti hoone, statistikaamet hoone. Need on hooned, mis ehitati riigi tellimisel.

Osa lepinguid on sellised, kus riigiasutus on sõlminud lepingu otse erasektori omanikuga, näiteks keskkonnaministeeriumi üürileping Narva maanteel, politseimaja üürileping Pärnu maanteel, SMITi leping Tehnopolis.

Riigi kogemus näitab ka, et pinnakasutuse tõhususe saavutamiseks on vajalik, et RKAS jääks nn vaheüürnikuks riigiasutuse ja erasektori vahel, eriti hoonetes, kus on mitu riigiasutust. See jätkaks riigi vakantsuse juhtimise RKASi kohustuseks.

ALLIKAS: RAHANDUSMINISTEERIUM

MIS ON MIS Kõige rohkem neelab raha vangla

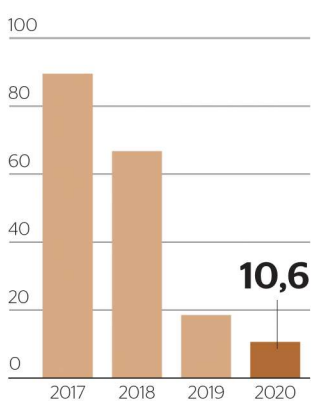
RKASI investeerimiskohustused miljonites eurodes

Uue Tallinna vangla arendus	73,1
Lubja 4 Tallinn arendus	33,4
Pärnu politsei ja päästeameti ühishoone	14,9
Rüütelkonna hoone	8,4
Euroopa kooli rajamine	6,3
Lembitu 3 arendus	1,8
Kotka 2 rekonstrueerimine	2,3
Vastseliina päästehoone	1,3
Vändra päästehoone	1,3
Lennusadama adminhoone	1,5
arendus	

ALLIKAS: RKAS

PROGNOOS Investeeringute maht väheneb

RKASI investeeringute maht miljonites eurodes

ALLIKAS: RKAS

135,7

miljonit eurot jaotamata kasumit on RKASil majandusaasta aruande järgi.

» **Jaotamata kasum on tingitud vajadusest tagada RKASi investeerimisvõimekus, et viia ellu riigi kinnisvarapoliitikat.**

rahandusministeeriumi riigivara osakonna juhataja Kaie Karniol

EAS kutsub ettevõtteid kandideerima Eesti ühisstendile rahvusvahelisel biotehnoloogia messil

BIO International Convention 2018

4.-7. juunil 2018 USAs Bostonis.
convention.bio.org

Osalemissoovist palume teatada hiljemalt 4. septembriks 2017.
Ühisstendil osalejate arv on piiratud.

Lisainfo ja registreerimine:

Kairit Sikkal
Eesti ühisstendide projektijuht
EAS Ettevõtluse keskus
Kairit.Sikkal@eas.ee
www.eas.ee/messid

Väliterritooriumi heakorratööd

TARTU 7 330 605, 5556 6313
Võru mnt 3,
tartu@cleanplanet.ee

TALLINN 670 6006, 5553 0440
Pirni tn 12,
tallinn@cleanplanet.ee

RAKVERE 3 278 443, 507 1974
Tallinna mnt 21,
rakvere@cleanplanet.ee

PÄRNU 5344 0551
info@cleanplanet.ee

www.cleanplanet.ee

TOITLUSTUS

Soomes on müügis hulk pitsa- ja kebabirestorane

Soomes on müügis kümneid pitsa- ja kebabikohti, millest paljusid on pidanud välismaalased, kes on tegevuse lõpetanud ja jätnud üüri maksmata, vahendasid Yle uudised.

Tori.fi kuulutustelehel on ligi 30 välismaalaste peetud pitsakoha või kebabirestorani müügikuulutust. Lisaks võib portaalil leida kuulutusi, kus müüakse restorani sisustust. Kõige odavamalt saab söögikoha kätte 10 000–15 000 euro eest.

Paljud Soome sissesõitnud on alustanud toitlustusäri, sest Soomes pole eriti muid võimalusi tööd saada. Samas käib ettevõtlus paljudele üle jõu.

Söögikohti pidavatel välismaalaste firmadel pole enamasti omakapitali, mille eest võlg maksta, nendib Yle.

Söögikohtade pidajad põhjendavad müüki karmi konkurentsi ja ametnike lauskontrollidega. Näiteks on tuvastatud töötajate töötavishoiu nõuete rikumisi ning seda, et makstakse kokkulepitust vähem palka.

Samas on paljudes söögikohtades konkurentsi tõttu lastud hinnad liiga alla, mistõttu ei suudeta pakkuda head toitu.

Sisserännanud on aktiivsed

Immigrandid on Soomes aktiivsed söögikohtade asutajad:

2014. aastal kasvas välismaalaste asutatud majutus- ja söögikohtade käive lausa 40%, samal ajal jäi teistes sama sektori ettevõtetes kasv endisele tasemele. Soome statistikaameti andmetel on ligi 70% Soomes tegutsevatest rahvusrestoranidest Türgist ja Kagu-Aasiast saabunud ettevõtjate käes – neile kuulub veerand kogu immigrantide rajatud ettevõtetest.

Aalto ülikooli uuringu põhjal soovivad ligi pooled Soome immigrantidest rajada oma ettevõtte, kuid vaid 10–20 protsendil on eeldused ettevõtlusega tegelemiseks.

ÄRIPÄEV.EE

INFLATSIOON

Toit ja maksud
lõid hinnad
lakke

Aktsiisitõusude ja maailmaturu toiduhindade kiire kasvu toel paisusid tarbijahinnad juulis nelja aasta kõrgeimale tasemele.

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

Äripäev

Juulis ulatus inflatsioon 3,6 protsendini, mis on nii tänavune kui ka nelja aasta rekord. Swedbanki ökonomist Liis Elmik märkis, et iseenesest oli hindade tõus juulikuus ootuspärane ning teisel poolaastal ongi inflatsioon aktsiisimäärade tõusu tõttu mõnevõrra kiirem.

Aktsiisi kiire tõus juulis kasvatas ölle hinda poes 21% ja panustas tarbijahindade tõusu 0,4 protsendipunktiga. Rahandusministeeriumi analüütik Kristjan Pungas rääkis, et ehkki kaupmeestel oli hulgainisti varusid, lisati maksutõus siiski lõpphinnale. "Teisisõnu suurendasid kaupmehed kasumimarginaali aktsiisitõusu võrra," ütles Pungas.

Toit viib üles

Kõige suurem hinnatõusu panustaja oli toit, mis panustas inflatsioonimäärast pea kolmandiku. Eesti Panga ökonomist Sulev Pert sõnas, et siinsetesse tarbijahindadesse on edasi kandunud eelmise aasta keskel alanud toiduainete maailmaturuhindade kasv.

Eriti kiiresti on tema sõnul kallinenud piimatooted, ehkki kiire on ka liha hinna kasv. Näiteks või tootjahinnad püstitavad Euroopa Liidu turul üha uusi rekordeid. "Ülejäanud toiduainete, eelkõige puu- ja köögiviljade hind on viimastel kuudel siiski stabiliseerunud – ka toorme hinna tõus on mõnevõrra aeglustunud," märkis Eesti Panga ökonomist.

Swedbanki ökonomist Elmik tõi esile, et põllumajandussaaduste tootjatepoolsed müügihinnad on esimesel poolaastal kasvanud umbes veerandi, sealhulgas liha hind üle 10% ja piima hind üle 40%. "See leevendab põllumeeste olukorda, kes on eelmise aasta algusest alates kahjumiga töötanud," selgitas analüütik.

Ülejäanud Euroopa Liidu riikidega võrreldes oli Eesti juulikuine inflatsiooninäitaja pigem erandlik. Enamiku euroala riikide inflatsioon püsis juulis madal ja jäi 1,3% juurde, ütles Eesti Panga ökonomist Pert.

"Kiire majanduskasv pole hindu veel mõjutama hakanud, sest osas euroala riikides on tootmisvõimsus alarakendatud ja inflatsiooni on pidurdanud ka euro kursi tugevnemine," lisas ta. Alates aprillist on euro kurss dollari suhtes kasvanud 8,5%.

Tema sõnul on see ka üks põhjuseid, miks kütusehinnad tanklates eriti muutunud pole, kuigi toornafta barrelihind on tõusnud 46 dollari tasemelt 52 dollarile. "Euro vahetuskursi tõus soodustab imporditava te tööstuskaupade odavnemist, aga pidurdab ka euroala ekspordi kasvu," rääkis Eesti Panga ökonomist.

Aastataguse ajaga võrreldes on kütusehinde kasvatatud veebruaris kehtima hakanud aktsiisitõus, märkis Swedbanki ökonomist Elmik. Aastavõrdluses kasvasid hinnad umbes kümnendiku, samas kui toornafta hind tõusis juulis eurodes arveldatuna 2%.

Jahe suvi teeb puhkuse kallimaks

Teenuste hinnad on aastataguse ajaga võrreldes tunduvalt tõusnud, juhtis tähelepanu rahandusministeeriumi analüütik Kristjan Pungas. Mullu hoidsid teenuste hinna kasvu tema sõnul tagasi kütuse odavnemise kaudne mõju ja mõned ajutised tegurid. Nüüd on aga lood teised.

"Tänavu veab hinnakasvu suurenenud majandusaktiivsus, toorainete kallinemise ülekandumine, elavnenud turism seoses Euroopa Liidu eesistumisega ning juulis arvatavasti ka jaheda suve mõjud," rääkis Pungas.

Näiteks on jahe suvi tema sõnul seostatav puhkusepakettide ja lennukipiletite kallimisega. "Kuigi lennukipiletid on üks kõikumavaid komponente tarbijakorvis, olid need juulis pea kolmandiku kallimad kui aasta tagasi," märkis analüütik.

STATISTIKA

Naps on kallinenud, kuid side odavnenud

tarbijahinnaindeksi muutus kaubagruppiti protsentides

	juuli 2016–juuli 2017	juuni 2017–juuli 2017
alkohoolsed joogid ja tubakas	10	6,4
söömine väljaspool kodu, majutus	6,9	1
toit ja mittealkohoolsed joogid	5,3	0,7
haridus ja lasteasutused	4,7	0,1
transport	4,3	-0,5
keskmise	3,6	0,7
mitmesugused kaubad ja teenused	3,5	0
eluase	3	1,3
vaba aeg	2,7	1,4
tervishoid	1,6	0,8
riietus ja jalatsid	0,4	-3,4
majapidamine	0,3	-0,5
side	-5,8	-1,1

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Kui aasta baasil tõusid hinnad juulis 3,6%, siis tuntuvalt ehk 0,7 protsendi jagu kasvasid hinnad ka juunikuuga võrreldes. Analüütikud on üht meelt selles, et aasta teises pooles on samuti oodata jõulist tarbijahindade tõusu.

Hinnatõus jätkub

Rahandusministeeriumi analüütik ei soostunud täpset arvu ennustama, ent märkis, et teisel poolaastal püsib inflatsioon lisandunud maksumeetmete ja toidu hoogsas kal-

linemise tõttu kiire. "Täpsemalt hindab rahandusministeerium seda suvises majandusprognoosis, mis avaldatakse septembri alguses," ütles Pungas.

Swedbank ootab, et aasta kokkuvõttes peaks hinnakasv jääma veidi üle 3%. Eesti Panga prognoosi järgi peaks inflatsioon kuni aasta lõpuni kiireks jääma, ent järgmise aasta esimeses pooles peaks hinnakasv aeglustuma, jäädes siiski edestama euroala inflatsiooninäitajat.

Aeglustab tarbimist

Hinnatõus tähendab seda, et palgasaajate ostujõud kasvab sel aastal varasematest aastatest aeglasemalt, tõdes Swedbanki ökonomist Elmik. Seda tendentsi on juba ka statistikast näha.

"Hoolimata elanike tugevast kindlustundest on tarbimise kasv aeglustunud. Selle aasta esimese kuue kuu kokkuvõttes kasvas jaemüügi maht vaid 2% eelmise aasta sama ajaga võrreldes," märkis ta. Pilt pole aga läbinisti negatiivne.

Nimelt pehmendab reaalse sissetuleku aeglustumise negatiivset mõju tarbimisele teatud määral pensionite ja lastetoetuste tõus ning madalapalgaliste tulumaksuvabastus.

"Järgmisel aastal kiireneb palgasaajate ostujõu kasv taas seoses tulumaksuvaba miinimumi olulise tõusuga," rääkis Swedbanki ökonomist.

AS Eesti OTIS
võtab üle firma Formet-Lift OÜ

Eesti OTIS teatab, et on omandanud ettevõtte Formet Lift OÜ hooldusega tegeleva osa. Formet Lift on spetsialiseerunud liftide paigaldamisele, hooldamisele ja ajakohastamisele. Tehing jõustus 1. augustil ja see lisab OTISe hooldustööde pakkumistele Eestis Formeti teenuste portfelli ja võimekuse.

Kuus Formeti töötajat liitusid OTISe Tallinna meeskonnaga.

Tehing toob Formet Lifti klientideni OTISe ulatusliku tootevaliku, maailmatasemel innovatsiooni ja hooldustööde tunnustatud kvaliteedi. Lisaks võimaldab see OTISel kui maailma suurimal liftide ja eskalaatorite tootjal, paigaldajal ning hooldajal laiendada oma tegevust Eestis, luues aluse edasiseks kasvuks piirkonnas laiemalt.

OTIS

▲ Liha hind on üsna järsult tõusnud kogu maailmas ja see hinnatõus kajastub Eesti poodide lihalettidel.

FOTO: RAUL MEE

21

protsendi võrra on õlle hind juulis kerkinud eelmise aasta sama ajaga võrreldes.

► “Oleme riigiga kokku leppinud kuumaksed. Neid me ka täidame,” ütles Keila hooldushaiglat haldava ettevõtte juht Anders Tsahkna.

FOTO: EIKO KINK

VÕLG

Tsahkna: ärevust ei ole

URMO ANDRESSOO
urmo.andressoo@aripaev.ee

Keila hooldushaiglat haldava ettevõtte PJV Hooldusravi SA pea 700 000eurose maksuvõla tasumine läheb haigla juhi Anders Tsahkna sõnul plaanipäraselt.

Juuni lõpus üle 775 000 euro küündinud võlast on haigla suutnud nüüdseks suure osa tasuda. “Oleme riigiga kokku leppinud kuumaksed. Neid me ka täidame,” möönis Tsahkna, kelle sõnutsi on mingis mõttes tegu partnerlussuhtega. “Ühtepeidi peaks riik läbi haigekassa meilt teenust tellima, teistpidi peame meie riigile makse maksma,” sõnas ta.

Hetkeseisuga tuleb PJV Hooldusravi võlg tasuda 2019. aasta 3. aprilliks. Küsimuse peale, kuivõrd realistlik see on, märkis Tsahkna, et kõik sõltub sellest, kui hästi koostöö kulgeb.

ELi toetus tõi uurimise

“Kui europrojekti finantsplaanil alusel võetakse taristu kasutusele nii, nagu see ette nähtud on, on see täiesti realistlik,” kinnitas Tsahkna.

Ta pidas silmas Euroopa Liidu 3,9 miljoni eurost struktuurtoetust, mille haigla sai õendus- ja hooldusteenuste infrastruktuuri arendamiseks. Hooldushaigla rekonstrueerimine on nii Tsahkna kui ka kolmele ehitusettevõtjale ja firmajuhi-le toonud kaasa kahtlustuse ja

kriminaaluurimise soodustuskelmuse kordasaatmises. Nimitelt on prokuratuur seisukohal, et haigla ehitati suures osas just Euroopa Liidu eraldatud 3,9 miljoni euro eest, mis pidi algsest moodustama projekti maksumusest vähemuse – 5,2 miljoni pidi tulema omafinantseeringust.

“Alati saab asjad ka üle vaadata. Eesti riik pole halb partner ja maksuamet on meie olukorda mõistnud. Oleme neile üksipulgi mitu korda lahti rääkinud, miks meie seisund selline on. Mingit ärevat olukorda ei ole,” selgitas ta.

Hoolduskodu maja tagatiseks

Võla ajatamiseks pidi PJV Hooldusravi SA aga riigile tagatiseks andma ühe endale kuuluva kinnistu – Pärnumaal Pärnu-Jaagupis Männi tee 24 asuva maja. Eesti Vabariigile on seatud kinnistu esimese järjekoha hüpoteek summas 958 672 eurot, mis tähendab, et maja väärtus katab haigla maksuvõla.

“See on Eesti maksuameti puhul tavaline, et riigile lisatagatist küsitakse. Tegu oligi võla ajatamise tingimusega. Kinnistu hinnati ära ning neile see sobis,” selgitas Tsahkna. Majas tegutseb praegu Pärnu-Jaagupi Hoolduskodu SA, kel on PJV Hooldusraviga sõlmitud 2032. aastani üürileping.

Sõltumata sellest, kas ja mis tingimustel maksuvõlg lõpuks

► Alati saab asjad ka üle vaadata. Eesti riik pole halb partner ja maksuamet on meie olukorda mõistnud. Oleme neile üksipulgi mitu korda lahti rääkinud, miks meie seisund selline on. Mingit ärevat olukorda ei ole.

Keila hooldushaigla juht Anders Tsahkna

tasutakse, on Tsahkna sõnul Männi teel tegutseva hooldushaigla õigused üürilepinguga kaitstud ning neid väljatõstmise ei ähvarda.

Selleks, et õendusabiturul teenust pakkuda, tuleb paratamatult riigi poole vaadata, sõnas Tsahkna. Teenus on kallis ja erasektoris on maksjaid vähe. “Vaba turgu väga palju ei ole, ainult väike protsent (kogu haigla käibest – toim),” tõdes Tsahkna. Ta lisas, et Keila hooldushaigla pakub ka kõige keerulisemat ja intensiivsemat hoolekannet. “Oleme end hooldusravi mõttes kõige raskemasse nišši sättinud – leiame, et siin on vajadus kõige suurem ja nõudlus täiesti olemas,” tõdes Tsahkna.

“Näiteks saavad meile tulla kontaktisolatsiooniga patsiendid. Kuigi õendushaigla määrus ütleb, et tagatud peaks olema ainult konsultatsioon, on meil arst pidevalt olemas,” näitlikustas ta.

Asfalteerimistööd

+372 5566 2613
www.asfalt.ee

Teeme tööd üle Eesti!

- asfalteerime
- remondime asfaldiaugud

KIIRELT JA SOODSALT!

E-POOD
AVATUD
24h

OSTA
AKNAD JA UKSED
KODUST LAHKUMATA
seicomaknad.ee

- Plastikaknad
- Puitaknad
- Puitaluiniiumaknad
- Alumiiniumaknad

PVC HALLIDE MÜÜK, TOOTMINE JA PAIGALDUS

Jaanus Laane 50 66 284, info@finest-hall.com

FINEST
HALL
www.pvc-halli.fi

- TÖÖRIISTAD
- ÄRITARBED
- KODU-JA KONTORIMÖÖBEL
- EHITUSMATERJALID
- ELEKTROONIKA
- SPORDIKAUBAD
- KODUMASINAD
- LAOSISUSTUS
- KODUKAUBAD
- EHITUSMASINAD
- VEESÕIDUKID
- VARUOSAD

MEIL ON SUUR VALIK NII UUT JA KASUTATUD KAUPA!!!

www.realisatsioonikeskus.ee
Ehituse 8, Haljala, Lääne-Virumaa
Tel +372 56 444 07
info@realisatsioonikeskus.ee

REALISATSIOONIKESKUS.EE

KAUBANDUS

Ehituspoed kruvisid müüki üles

Kõige suuremat müügi kasvu ehitusmaterjale ja -tarvikuid müüvate jaekaupluste seas näitas Decora, mille müügitulu kasvas aastaga 22,5%, kuid ettevõtte majandusaasta lõppes kahjumiga. Märkimisväärselt kasvas müük ka Espak Tartul ja Espak Paidel, vahendas kaubandus.ee.

MAARIT EERME
maarit@kaubandus.ee

Kaubandus.ee

Ehitusmaterjalide ja -tarvikute jaemüügi turu liider Kesko Senukai Estonia käibeks kujunes 2016. aasta lõpuks 92,48 miljonit eurot, kasvades aastaga 6%. Müügitulust 47% andis müük eraklientidele ning 53% oli müük äriklientidele. Kõige suurema osa äriklientidele tehtud müügist andis müük ehitusfirmadele. Kolmandiku käibest tuli üld-ehitusmaterjalide müügist.

2016. aastal vahetus ettevõttel omanik – uueks omanikuks sai Kesko Senukai Lithuania UAB. Ettevõtte kaupluste seadmete parandusse investeeriti kokku 311 000 eurot.

Käibenäitajatel teisel kohal oleva Bauhof Groupi käive oli 91,8 miljonit eurot, kasvades aastaga 9,83%. Kaubagrupidest andis põhiosa käibest siseviimistlusmaterjalide, üldehitusmaterjalide ning aiakaupade müük. 2016. aasta lõpuks tegutses Bauhofi kaubamärgi all 13 kauplust. Bauhofi teatel on nende tegevus suunatud arengule ja laienemisele, et luua alus jätkusuutlikule dividendipoliitikale, 2016. aasta majandustulemuste eest dividende veel ei makstud.

Tallinnas Veerenni tänaval asuva Espaki möödunud aasta käive oli 65,5 miljonit eurot, kasvades aastaga 2,3%. Kõik Espaki kaubamärgi all tegutsevad kauplused on eraldi ettevõtted ning eelmisel aastal kasvatsid kõige rohkem Tartu ja Paide kauplus. Espak Narva kaupluse käive kahanes aastaga 8,2%. Kui vaadata kõigi Espaki nime kandvate kaupluste müügitulu kokku, siis see oli 110,85 miljonit eurot ning kasvas aastaga 4%. See koondtulemus teeb Espakist valdkonna turuliidri.

Decora AS, kes alles eelmisel aastal Tallinnas enda kõige suurema kaupluse avas, kasvatas ehituskettidest müügitulu kõige rohkem (22,53%), kuid sellele vaatamata oli Decora ainuke, kes jäi majandusaasta lõpus kahjumisse.

▲ Tallinna teine Bauhaus avati märtsis Rocca Al Mares, vasakul ettevõtte tegevjuht Ansu Saarela.
FOTO: ANDRAS KRALLA

Ehituse ABC kaupluste ketti majandab Optimera Estonia, ketti kuulub 11 kauplust üle Eesti. Aruandeperioodil investeeriti materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse kokku 0,75 miljonit eurot. Investeeringud tehti kaupluste sisseseade uuendamise ning IT raud- ja riistvarasse.

Palgaskaala väga lai

2016. aasta IV kvartali kaubanduse valdkonna keskmine brutokuupalk oli 1045 eurot. Kõige suuremat keskmist kuupalka töötaja kohta maksavad Bauhof Group (1326 eurot), Espak AS (1342 eurot) ja Kesko Senukai Estonia (1249 eurot). Märkatavalt väiksem palk on Ida-Virumaal Espaki Jõhvi (503 eurot) ja Narva (688 eurot) kaupluses.

Eelmisel aastal palkas kõige rohkem töötajaid juurde Decora, mis avas esimese

kaupluse Tallinnas, ja Bauhaus, mis alustas töötajate komplekteerimist uue kaupluse avamiseks.

Plaaniid 2017. aastaks

Kesko Senukai Estonia juhatus on seadnud selle aasta eesmärgiks turuosa kasvu ja kasumi suurendamist. 2017. aasta kevadel avati täielikult renoveeritud Haabersti kauplus, kuhu investeeriti 3,4 miljonit eurot.

Espak tahab tõsta klienditeeninduse taset uutel müügipindadel. Peale selle soetavad mõningad kauplused uusi kaubariiu- leid, et tooteid paremini eksponeerida.

Bauhof soovib samuti parandada teeninduse kvaliteeti ja suurendada klientide lojaalsust. Eesmärk on ka efektiivsuse ja kasumlikkuse kasvatamine. Decora põhieesmärk on turuosa suurendamine.

VÕRDLU

Müügi turu selged liidrid on Kesko ja Bauhof

2016. aasta müügitulu, miljonites eurodes

Kesko Senukai Estonia AS	92,47
Bauhof Group AS	91,79
Espak AS	65,49
Optimera Estonia AS (Ehituse ABC)	63,98
Decora AS	34,64
Bauhaus Eesti UÜ	23,03
Espak Viljandi AS	8,84
Espak Tartu AS	6,66
AS Valmeco	5,43
Espak Paide OÜ	4,91
OÜ N & N Invest Grupp	4,42
AS Tiir	4,39
Espak Pärnu AS	3,03
AS Võru Empak	2,69
Espak Narva AS	1,84
Espak Rakvere AS	1,55
AS Taali Ida	1,55
OÜ Linaarus	1,06

ALLIKAS: KAUBANDUS.EE

1,27

miljoni euro suurusesse kahjumisse jäi eelmisel aastal Bauhof. Konkurendid teenisid kasumit.

Plastmo®
Disainitud põhjamaistesse oludesse

Soodsa hinnaga
vihmaveesüsteem põhjamaisesse kliimasse – **Plastmo!**

Liimitavad ühendused, 100% korrosioonikindel, tehase garantii 25 aastat. Lai värvivalik

Küsi pakkumist: www.plastmo.ee ☎ 688 94 39

HEINZBAU

Põllumajandushoonete projekteerimine ja ehitus

- Laudad
- Hoidlad
- Kuivatid
- Laohooned

OÜ Heinzbau, Õpetaja 9a, Tartu 51003, www.heinzbau.ee

UURING

Eestlane põeb kõige rohkem tervise pärast

Kui keskmine eurooplane peab ELi olulisimaks probleemiks töötust, siis Eestis on suurimad valukohad tervise ja sotsiaalse kindlustatus.

Kevadel tehtud ja äsja avaldatud eurobaromeetri küsitluse tulemustest selgub, et Eesti elanike hinnangul on siinsed põletavaimad probleemid sotsiaalsed – tervelt 35% vastanutest leiab, et tervise ja sotsiaalse kindlustatusega on meil lood kehvad. 30% eestimaalastest peab suurimaks mureks hinnatõusu, 20% meelest on Eestil kehv majandusolukord.

Samas on meil (meie enda hinnangul) üks Euroopa Liidu paremaid eluasemeturge ning samuti ei tunnetata me terrorismi- ja kuriteoohu.

Töötusekoll käib mööda Euroopat

Töötust peab Euroopa Liidu elanikest suureks probleemiks tervelt 29% vastanutest – oma riigi suurimaks väljakutseks nimetavad seda Hispaania (63%), Küprose (56%) ja Horvaatia (55%) vastajad. Skaala teises otsas on Malta (2%), Saksamaa ja Taani (mõlemad 8%) ning Holland ja Tšehhi (mõlemad 9%).

Euroopa Liidu suuruselt järgmine probleem oli 22% vastu-

19

protsenti Eesti vastanutest pidas suurimaks probleemiks makse, nii Lätis kui ka Leedus arvas sama rohkem inimesi.

te hinnangul immigratsioon: esmamure on see Taanis (38%), Saksamaal (37%) ning Belgias (28%), teisel kohal Hollandis (37%) ja Itaalias (36%).

Tervist ja tervishoidu peab suurimaks väljakutseks iga viies eurooplane (20%, kolmas oluline probleem). Oma riigi suurimaks probleemiks pidasid seda valdkonda tervelt üheksa riigi kodanikud. Neljanda probleemina nimetati terrorismi – oma riigis peavad seda suurimaks probleemiks belglased (26% vastanutest). Terrorismiohtu peavad kõrgeks ka Prantsusmaa (36%), Suurbritannia (33%) ja Saksamaa (27%) inimesed – neis kolmes riigis oli see nr 2 teema.

Majanduslik seis on Euroopa Liidus viies mure, enim on see üleval Küprosel, Kreekas ja Hispaanias. Kuues probleem on

hinnatõus ja inflatsioon, mida enim nimetati Leedus, Bulgaarias ja Tšehhis.

Balti riikide maksumure

Pensionid on suurim väljakutse Tšehhis, Poolas ja Lätis, kuritegevus Maltal. Haridussüsteemi peab oma riigi murekohaks 28% Rootsi vastanutest (rootslaste kolmas sagedamini nimetatud probleem) ja 22% Saksamaa vastanutest ning on Luksemburgi elanike hinnangul nende riigis samaväärne mure kui töötus ja immigratsioon (18%).

ELis kümnendana nimetatud probleem on riigivõlg, mida keskmiselt pakkus 10% vastanutest, kuid Kreekas, Horvaatias, Soomes ja Tšehhis pidas seda probleemiks üle 20% vastanutest. Kui eluase on probleemina euroliidus 11. kohal (8%), on see kõige teravam mure Luksemburgi (51%) ja Iirimaa (50%) elanikele.

Võrdselt 12. kohal on maksud, keskkond ja kliimamuutus – viimast pidasid Malta vastajad oma riigi tähtsuset teiseks probleemiks (19%, sama palju kui kuritegevus). Maksud oli aga teemadest teisel kohal Taanis (24%) ning kolmandal kohal Lätis (29%) ja Leedus (23%).

ÄRIPÄEV.EE

PARIMAD HOOLDUSNIIDUKID KODU- JA PROFIKASUTAJALE!

Palju erinevaid mudeleid.

- Lõikelaiused 102–803 cm
- Spetsiaalsed niidukid põhu- ja taimepealsete, võsa jne purustamiseks
- Niidukid sobivad erinevatele traktoritele
- Paljud mudelid kohe laos olemas

Maaletooja ja müüja:
SAMI MASINAKESKUS OÜ
Tule 20, 76505 SAUE,
tel 528 2732, 521 8462
Petseri 40, 68204 VALGA,
tel 524 1759
www.sami.ee

Küsi ka väga head liisingupakkumist! Koostöös

Swedbank

Finantsteenuseid pakub Swedbank AS. Tutvuge tingimustega www.swedbank.ee/business ja vajadusel konsulteerige pangatöötajaga.

Wiru Uks Tallinn OÜ

PROFESSIONAALSE KVALITEEDIGA:

- Ryterna garaažiuksed
- Findoor voldikuksed
- PVC-rulluksed ja kiirruulluksed
- BFT, Somfy ja GFA-Elektromaten automaatika

Müük, paigaldus, remont ja varuosad

Tel 5044 798, 5698 0540
www.wu.ee

26. oktoober Estonia Kontserdisaalis

Eesti Edukate Ettevõtete TOP 100 võitjate auhinna-gala

RESERVEERI ENDALE KOHAD JUBA TÄNA!

189

eurot + km

Registreerimine ja lisainfo: top100.aripaev.ee

LAADAPEALINN ANTSLA 2017

12. august kell 9-18

13. august kell 9-15

HAUKA TULAT

LAADARAADIO Antslas 91,8 MHz

LAADALOOS * VÄIKELASTEHOID

INFO www.antslatu.ee

REEDE 11. august	* laululaval kell 21.00 AVAPIDU: WINNY PUHH, NANCY, RENATE, SMIINUST, DJ MÄRT RANNAMÄE
LAUPÄEV 12. august	* laadalaval kell 11.00 / 12.30 / 14.00 ORAVAPOISID * laululaval kell 16.30 ROMURALLI GRETE PAIA, BLACK VELVET, MERLYN UUSKÜLA * staadionil ANNE VESKI, TERMINAATOR, SHANON, TRAFFIC, PATUNE POOL, HELLAD VELLER Värvavad avatakse kell 17.00 staadionil kell 24.00 ILUTULESTIK
PÜHAPÄEV 13. august	* laadalaval kell 11.00 / 12.30 / 14.00 MAIT MALTIS

ANTSLA VALD LAADA KORRALDAJA ANTSLA TARBIJATE ÜHISTU

KOMMENTAAR

Kolakas tuleb

Eestlased on kinnisvarausku rahvas. Seda usku on taasiseseisvumise 25 aasta jook-sul kõigutatud kaks korda, 1998 ja 2007.

Kuna magalarajooni, eriti Lasnamäe, kortereid, võib likviidsuse poolest pidada turu indikaatoriks ("põhinimekirja akt-siaks"), siis võiks vaatluse alla võtta keskmise ühetoalise magalarajooni korteri hinna tekkimise ajaloo.

1992. aastat võib pidada Eesti kinnis-varaturu sünniaastaks. Ühetoaline magala-korter maksis siis umbes 10 000 krooni. Võrdluseks, uus mobiiltelefon maksis 12 000 krooni.

1998. aastal, kui tuli esimene majan-dussurutis, jäi kinnisvara hinna tõus pi-dama. Sama korter maksis siis juba 100 000 krooni. Kuue aastaga märkimis-väärne tõus.

Kuni 2001. aastani püsisid hinnad sta-biilsed ja siis algas uus tõus, mis kestis aastani 2007. Uueks tipuks saavutati ligi-kaudu 700 000 krooni. Jällegi märkimis-väärne tõus: need omanikud, kes soeta-sid korteri 100 000 krooniga, võisid rah- hul olla.

2007 suvel algas järjekordne majan-dussurutis, kinnisvarahindade tõus pea-tus ning algas sujuv langus. Järgneva ka-he aastaga langesid hinnad pea 50%. 2009 maksis seesama Lasnamäe korter kõigest umbes 450 000 krooni.

Euro tuleku ja muude ootuste tulemu-sel hakkasid hinnad 2011 vaikselt üles ro-nima ja aastaks 2017 maksis vaatlusalune korter juba umbes 55 000 eurot ehk siis vanas vääringus 800 000 krooni.

Igale tõusule järgneb langus

Igale tõusule järgneb seisak või suurem langus. Mida kõrgemale kinnisvarahin-nad tõusevad, seda valusam on pärast langus. Kõik märgid näitavad, et tulemas on uus hindade korrektsioon.

Teine indikaator on uuselamute kva-liteet ja hind. Kuni 2007. aastani ehitatud korterelamud meenutasid enamjaolt masstoodangut, mille puhul ei pööratud üldse tähelepanu energiasäästlikkusele. Järelturul liigub selliseid eelmise ajastu kortereid hulgi ja neid püütakse serveeri-da uuselamukorteritena.

Viimasel ajal on uuselamute müügi-kuulutused muutunud väga agressiiv-seks. Neid võib leida igalt poolt portaali-de päisetest ja uudisvoogude vahelt. Pole unustatud ka kaubanduskeskuste müü-gibokse ja loomulikult sotsiaalkanaleid. Kokkuvõtteks võiks tsiteerida ühe kom-munikatsioonispetsialisti ütlust: "Mida agressiivsemad on kinnisvara müügikuu-lutused, seda suurem jama on meid ees ootamas."

MAREK KERNA
Grand Kinnisvara juht

Viimasel ajal on uuselamute müügikuulutused muutunud väga agressiivseks.

KOLUMNISTIDE KOLMAPÄEV

Igor Rõtov | Meelis Mandel | Aivar Hundimägi | Anvar Samost | Raivo Hein | Tarmo Tanilas

Rotatsioonibeibed, kui tüütu!

Umbes 15 aastat tagasi olime perega just valmis saanud uue maja ja käes oli aeg seda sisus-tada.

Moodne Nokia kineskoop-televiisor, mis oli meil viima-sed viis aastat elutoas aega ku-lutanud, ei sobinud enam kui-dagi uude keskkonda. Silm ta-hab ju ilu näha. Telekas iseene-sest oligi ju ilus, ka teda ümb-ritsev tuba ja mööbel, aga no ei mänginud enam kokku. Jäi üle soetada uus pildikast. Aeg oli aga sinnamaani jõudnud, et turule olid ilmunud esime-sed plasma-lameekraantelevii-sorid. Sellised 15 cm paksused, kenad saledad tolle aja mõis-tes, suuremad lausa 42tollised. Uue jaoks enam raha ei jagu-nud, aga ka teise ringi kaupa oli saadaval. Varsti rippus meil 55 000 krooni eest seinal pea-aegu uus Sharp.

Vana hea Nokia läks põö-ningule. Mäletan, kuidas ma vanemale tütrele ütlesin: "Vaa-ta ja jäta see moment meelde. Uus tehnika asendab jäädavalt vana. Kineskooppe ei vaja varsti enam keegi. Lameekraanid on tulnud. Kuid ka nendel on mil-lalgi ees viimnepäev, kui ilmu-vad uued tehnoloogiad pildi edastamiseks."

Kümme aastat tagasi muu-tis Apple maailma ja lasi väl-ja iPhone'i esimese versioo-ni. Enesekindel Nokia nae-ris ja kuulutas, et keegi ei va-ja klahvideta telefone, need on ebamugavad. Nokia oli raud-varaettevõtte, kes tootis telefo-ne, tarkvara oli teisejärguline. Riistvarainsenerile on tarkvara disainimine sama, mis haam-rimehele iga nähtav nael. Väi-deti, et inimesed ei soovi tas-kusse mitte arvutit, vaid telefo-ni koos fotoka ja MP3-mängija-ga. Saamata aru, et sellised as-jad teevadki telefonist lõpuks arvuti. Küllap oli ka sada muud

RAIVO HEIN
investor

Alati, kui ma temast mööda kõnnin, hüüab ta mulle: "Ma olen siin! Tule ja vali täna mind!"

põhjust, miks Nokia kaotas sel-le mängu.

Mul on tagatoas sahtlis tol ajal väga moodne Nokia N85 telefon. Libistad klapi lahti, nu-pud ilmuvad välja. Teisele poo-le libistades saad vaadata liiku-vaid pilte. 3G on peal, fotokas ja isegi wifi. Igavesti lahe riis-tapuu. Olen teda ikka aeg-ajalt laadimises hoidnud, et aku vastu peaks. Ja siamaani peab.

Alati, kui ma temast möö-da kõnnin, tundub, nagu ta hüüaks mulle: "Ma ei ole kuna-gi ära olnudki! Ma olen siin! Tule ja vali täna mind!"

Ometi ma ei lähe õnge. Maa-ilm on muutunud. 3G ei ra-hulda enam tänapäeval keda-gi. Fotoaparaadid, mis on väik-semad kui 7MP, on lihtsalt lii-ga aegunud. Teksti trükkimi-ne klahvistikuga, millel on ne-li sümbolit klahvi kohta, on mõeldamatu. Väike ajab liht-salt naerma. Kuigi aparaat töö-tab, on temaga tänapäeva maa-ilmas asju ajada samahästi kui võimatu. Minu nutitefon teeb oma tööd suurepäraselt. Nokia kõlbab vaid veel retropeol ak-sessuaariks.

Vigased pruudid

Sarnased mõtted valdavad mind poliitilist maastikku jäl-gides. "Õnne 13" tüüpi see-biooper lõbustab meid samade tegelastega juba teab kui kaua. Ühe tegelase järjekordsed ma-lekäigud annavad peamurd-mist vastasele.

Aga igav on. Tegelased sa-mad, mis 20 aastat tagasi. Ma-lekäigud on enam-vähem et-te teada. Areng puudub. Me-gapikslleid on vähe. Ekraan on piksliline. Protsessor tõrgub. Mälumaht on piiratud. Kines-koop jätab ridasid vahele. Va-hepeal on vaja televiisorit ko-putada, et pilt tagasi tuleks. Kanaleid on vaid kolm.

Hiljuti kirjutas üks portaal rotatsioonibeibedest. Need olevat sellised naised, kes käi-vad kindlate meesterahvaste vahel külakorda. Kui vana ära tüütab, tehakse vahetus. Uus on ju alati huvitavam. Selts-kond, kus mäng käib, on aga enam-vähem kogu aeg sama.

Meie seriaalis roteeruvad te-gelased samal viisil. Nii ver-tikaalselt kui ka horisontaal-selt. Igas suunas ja osavalt. Igal ametikohal. Aga huvitav ei ole, on igav ja vanamoodne. Vahe-peal hüppab kuskilt välja koh-tu all olev *padre* ja hüüab, et ta ei ole kusagil ära olnudki. Na-gu minu Nokia.

Nutitelefoni elavad ka oma aja lõpuks ära ja kolivad kii-bistikul inimese ajju. Sisepõ-lemismootorid tahetakse ju-ba keelata, elektriautod on val-lutamas maailma. Taastuv-energia muutub aina efektiiv-semaks ja teeb võidukäiku. Te-levisiorid asenduvad 4D-holo-grammtehnoloogiaga. Inime-ne jõuab lähema paariküm-ne aastaga Marsile. Sünnivad uued Carl Saganid ja Steve Job-sid. Kvantarvutid ja tehisintel-lekt ei ole enam kaugel.

Selle taustal tundub nalja-kas, et peame ikka ja jälle va-lima aurumasina eri tüüpide vahel. Kuigi nad töötavad. Na-gu minu Nokia telefon. Ome-ti ei viska me teda ära. Äkki peaks? Tundub, et käitun ise samamoodi nagu peaminis-ter, kes ei suuda poolkatkistest poliitikutest ja dogmadest loo-buda, sest nood ju peaks hää-li tooma.

Loodan, et sügisesed va-limised toovad natukenegi muutust sellesse seriaali. Loo-dan, et spetsialistid saavad lõ-puks jagu ja muudavad vana-nenud, logiseva ja poolkatki-sed aurumootori kaasagse reaktiivpõtkuri vastu.

KOMMENTAAR

Igavuse ja nälja ravim

Millal pannakse üks kinni vii-mase tootmistöölise, kassapi-daja, raamatupidaja või amet-niku järel, sest tehnika teeb as-jad ära inimesest paremini, kii-remini või odavamalt? Ja mis saab edasi?

Rahvaarv maailmas aina kasvab, aga inimesi läheb aina vähem vaja. Kas või selles kon-tektstis tasub mõelda kodani-kupalga või mõne alternatiivi peale, kuidas töötuid nälgivaid masse üleval pidada, nii et nad paha peale ei läheks. Tüh-ja kõhuga ja igavlev rahvas on alati aldis meeletustele. Mõne-kümne aasta pärast kätte jõu-dev aeg võib ajalooannalides-se kirja minna igavussõdade ajajärguna.

Ühiskonnas on alati teatud protsent inimesi, kes mingil põhjusel tööd teha ei saa – ka siis, kui kaks kätt otsas – ja tõe-näoliselt tuleb sotsiaalses plaa-nis odavam neid toetada kui lasta neil nälgida, haige olla,

LIINA LAKS
ajakirjanik

Tühja kõhuga ja igavlev rahvas on alati aldis meeletustele.

epideemiaid tekitada ja kurite-gevust viljeleda.

Praegu on üks kodaniku-palga põhiline vastuargument see: kes siis mulle väikse palga-ga tööle tuleb, kui kodaniku-palk suurem on? Aga miks nii negatiivselt? Võib-olla muutub töö hoopis privileegiks, kui kaob hirm toidu-peavarju kao-tamise pärast, mis sunnib ini-mest pikki tunde madalapal-galist tööd tegema? Umbes nii nagu rikkad läänlased käivad Ida-Euroopa turismitaludes ta-suta rasket maatööd tegemas: sest põnev on.

Psühholoogia toimib täis-kasvanutel samuti nagu lapsel: motivatsioon hakkab toimima siis, kui vehkida piisavalt suu-re preemiaga (suure jäätisekar-bi või suure palganumbri-ga) – ja kui seda ei saa, siis peab asi huvitav olema. Kes on proovi-nud lapsi majapidamistöodes rakendada, see teab, et need on valmis kõigeks, kui sellest te-hakse mäng. Kui Pokémon Go looja pani keskealised mehed mööda parke-kraave tormama, siis küll saab keegi ka selle töö-asjaga hakkama – kui piisav ra-ha on taga.

Näiteks 500 eurot

Eestis ei ole pooltel inimestel isegi minimaalseid sääste. Pal-gad on meie maal nirud, aga elu kallis. See napilt 200eurone "elatusmiinimum" on pigem inimese häbiväärne mõnitami-ne, kui ta pole just täiesti terve ega eelista erakuelu onnis. Ül-diselt vajatakse ikkagi enamat.

Oletame, et riik annab ko-danikule 500 eurot. Inime-ne, kes tahab rohkem saada – näiteks reisiraha – läheb töö-le kas või näiteks palgapoliiti-ka poolest kurikuulsasse poe-ketti ja teenib sealt veel paarsa-da juurde.

Noh, ja siis võib ju nagu ju-ba elama hakata. Poeketil ka hea meel, et saab edasi orjapal-ka maksta. Ja olemegi kuldses olukorras, kus "riik toetab ette-võtlust" parteide abita.

Kodanikupalka ei pea ra-kendama nagu emapalka, kus miljonäri-le lajatatakse sama-sugust protsenti nagu töötule. Kodanikupalk peaks olema pi-gem nagu starditoetus: kui ini-mene jõuab palgaga uuele ta-semele, kus seda enam tarvis ei lähe – teenib näiteks 1500 eurot neto kuus –, siis peaks sellest loobuma. E-teenuste-ga saaks selle ju imeliselt il-ma ametnikearmeeta jooksma panna. Jälle kasud sees.

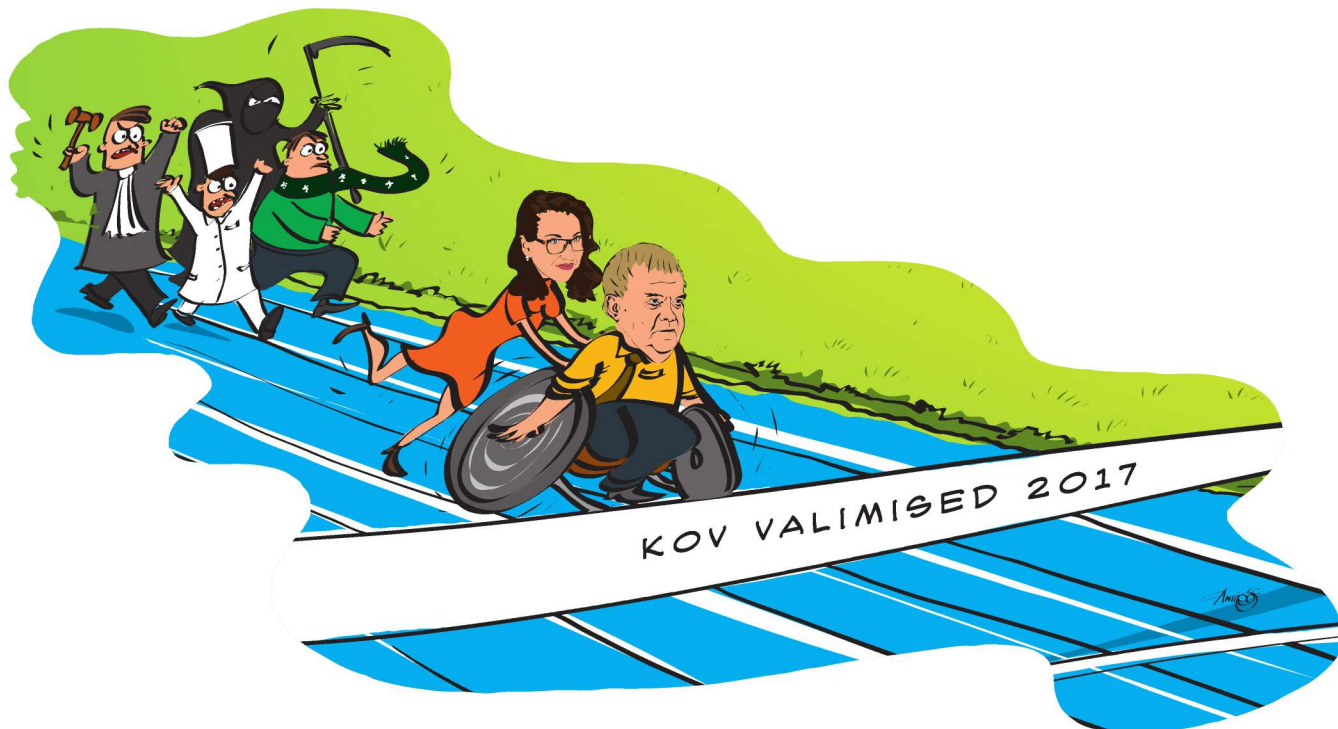
Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Vana-Lõuna 39/1, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised –
ostukeskkond privileeg aripaev.ee ja
soodsaim võimalus soetada
Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastoid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastoid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikul, poliitilisel või religioos-sel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, le-vitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu koh-ta võtte pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

JUHTKIRI

Peaminister Ratase jalgealune miilab

Savisaare valimisliit põhjustab Keskerakonna juhile hulgaliselt ebamugavust ja võtab ära keskpartei hääli.

Kohalike valimiste kaardipakk on veel lõpuni segamata ja välja jagamata, kuid üks on kindel: äsja kohtuprotsessi tõttu tähelepanu saav Edgar Savisaar läheb oma valimisnimekirjaga välja selleks, et Keskerakonnalt hääli ära võtta.

Iga soovija võib ise panuseid teha, kui suures ulatuses see tal õnnestub, aga peaministril Keskerakonna juhi Jüri Ratase ebamugavustunne on suur ja see saab ainult kasvada.

Rohkem valikuid on hea

Äripäeva meelest on igasugune valikuvõimaluste rohkus hea, ainult et küsitavaks jääb, kui võrd võiks Keskerakonna ainuvõimu murdumine Tallinnas näiteks Keskerakonna ja savisaarlaste vahel korruptsiooni vähendada.

Keskerakonna pika ainuvalitsuse ajal on hooletu ja omakasupüüdlik suhtumine maksumaksja rahasse pealinnas ületanud kõik mõeldavad piirid ning nende Augeiase tallide puhastamine on pikk ja raske töö.

Savisaare nimekirja võimalik liit Keskerakonnaga aga ei anna lootust, et seda üldse ette võetakse – pigem on oht, et seni ressursse hakatakse ümber jagama

kahe teineteisega rivaalitseva, korruptsiooni endastmõistetavaks pidava seltskonna vahel.

Nii või teisiti on Savisaare lavale naasmisest kõige rohkem võita Reformierakonnal, kes on juba vaimustust üles näidanud – see annab nimelt suurepärase võimaluse vene kaart uuesti lauale lüüa. Õigus on Reformierakonna linnapeakandidaadil Kristen Michalil selles, et Keskerakonna ja savisaarlaste võitlus käib venekeelse valija hääle ja südame pärast.

Savisaare Keskerakonna juhi kohalt puudenemise järel kohemaid valitsuskõlblikuks osutunud Keskerakonna juhi Jüri Ratase jaoks on see kõik äärmiselt ebameeldiv. Taavi Aas linnapeakandidaadina pole kaugeltki mingi häält magnet, aga enamuse kaotus Tallinnas tähendab otsavaatamist ka erakonna juhile – äkki pole õige mees partei esotsas, kui meil läheb kehvimini kui enne? Seda enam, et eriti suurparteid käsitlevad kohalikke valimisi eelkõige “suurte” ehk riigikogu valimiste eelmängu ja peaproovina.

Ilmvoimatu ülesanne

Pöörata nägu eestikeelse valija poole ja samal ajal ikkagi ära tuua ka venelaste hää-

led on ilmvoimatu ülesanne. Seetõttu on Ratase erakordne ümmargususe nii venekeelse valijaga suhtlemisel kui ka Savisaare suhtumise väljendamisel ju mõistetavgi – katsu sa enne valimisi Savisaart Keskerakonnast välja visata.

Kuigi põhjust oleks küll ja veel: eraldi nimekirjaga väljatulek ja kriminaalsüüdistusega kohtu all olek oleksid mõlemad juba omaettegi võetuna täiesti piisavad. Võimalik, et nii väljaviskamine kui ka Savisaare kulude tasumise lõpetamine erakonna poolt tehakse ära pärast valimisi.

Selle üle, kas Savisaare potentsiaali häält magnetina üle- või alahinnatakse, pole mõtet spekuloida. Kantar Emori uuring, mis ütleb, et 42 protsenti Keskerakonna praegustest toetajatest läheneb üle Savisaare nimekirja poolele, on pigem indikatsioon kui veel sündimata asjaolude kirjeldus.

Valimismängus loetakse tibusid tööpoolest alles sügisel.

LOE ÄRIPÄEVAST

Uudis “Savisaare protsess hakkas päriselt pih-ta” tänases lehes lk 2-3

ÄRIPÄEV EETRIS

Mida süüakse?

Kui palju on Eestis erimenüüd vajavaid toitu- ja mis trendid toitlustust juhivad, sellest räägib Äripäeva vastne saade. Mida soovitakse, kui välja sööma minnakse? Mis on toitlustusäris parasjagu kuum?

► Raadiosaadet “Äripäev eetris” saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.

Täpsustus

Äripäev eksis 4. augusti lehes jaekaubanduskettide töötajate arvu ja turuosa jaotusega. Tegelik töötajate arv eelmise aasta seisuga jaekettides on: Coop Eestis 5040, Maxima Eestis 3912, Selveris 2442, Rimi Eesti Foodis 2202, Prisma Peremarketis 925 ja OG Elektras 713. Turuosa jaotus on alljärgnevalt: Coop Eesti 20,9%, Maxima Eesti 18,3%, Selver 16,4%, Rimi Eesti Food 16%, Prisma Peremarket 7,8%, OG Elektra 4,2%, teised 16,4%. Äripäev palub vabandust.

ESINEMISLAVAD | TELLINGUD
TELID | SOOJAKUD | PIIRDEAIAD
TRIBÜÜNID | ILMASTIKUKAITSED
LAOHALLID | MÖÖBEL ÜRITUSTELE

RENT, MÜÜK ja PAIGALDUS

tel +372 51 75 920 | www.ucrent.ee

LADUKS

www.laduks.ee

TÖÖSTUSUKSED
TULETÕKKEUKSED
LAADIMISSEADMED

MÜÜK | PAIGALDUS | HOOLDUS

5 AASTAT EDUKAID PROJEKTE

tel 6 803 505 mob 56 505 898 info@laduks.ee

REPLIIK

Õppelaen on igapidi ajale jalgu jäänud

Õppelaen on justkui jäänud mingist teisest ajast.

Euroopa Keskpanka rahapoliitika on teadagi lõtv ning intressikeskkond laenamiseks soodne. Õppelaenu intress püsib aga muutumatu ning on üpris karm 5 protsenti. See lepitati kokku juba mitukümme aastat tagasi.

Ka maksimaalne laenusumma – 1920 eurot – on aastaid ühe ja sama koha peal püsinud. Eks need kaks aspekti ning üldiselt suurem teadlikkus laenamisest ja selle ohtudest olegi selle taga, miks õp-

MÄRT BELKIN
ajakirjanik

► Panga jaoks on õppelaenu andmine riskivaba.

pelaenu populaarsus aastast aastalt üha väheneb.

Võib ju öelda, et laenuvõtja on noor kindla sissetulekuga inimene, kes on suure riskiga ning kellelt tulekski kõrget intressi küsida. Aga õppelaenu taga on kõige võimsam käendaja ehk riik. Kui kunagine õppur laenumaksetega hätta jääb, korvab selle pangale riik, mis mõistagi raha hiljem ise inimeselt välja nõuab.

Süsteem tuleb üle vaadata

Aga see tähendab, et panga jaoks on õppelaenu andmine

riskivaba. Ja ehkki laenumahud vähenevad, on pankadel siiski intressidest oodata umbes 5 miljonit eurot. See on sisuliselt riskivaba kasum.

Õppelaenu süsteem vajab põhjalikku reformi, üle tuleb vaadata nii selle olemus, laenusummad kui kindlasti ka intress.

Lahendamist aga vajab ka olemuslik küsimus – kas on ikka õige süsteem, kus tasuta kõrgharidusega riigis annavad õppuritele sotsiaalse iseloomuga laenu kasumit taotlevad kommertspangad?

Kuumutamisel põhi-
nevaid Philip Morris
IQOS-tüüpi e-sigarette
peetakse tervist vähem
ohustavaks kui tavasiga-
rette. FOTO: BLOOMBERG

SEKTOR

USA survestab patuaktsiaid

USA kavandavad regulatsioonid survestavad maailma suuremaid tubakatootjaid, samas kui õllesektori majandustulemused löövad analüütikute ootusi.

INDREK MÄE
indrek.mae@aripaev.ee

Äripäev

26
miljardit dollarit
turuväärtusest
kaotasid USA ja
Suurbritannia
suured tubaka-
tootjad.

Täpsemalt tegi USA valitsus juuli viimastel päevadel ettepaneku, mille järgi vähendatakse nikotiini hulk sigarettides tasemele, mis ei tekita sõltuvust. Nii loodetakse suitsetajad suunata e-sigarette ning teisi vähem kahjulikke tubakatooteid tarbima. Samuti peaks väiksem nikotiini hulk sigarettides aitama suitsetajatel kergemini sellest tegevusest loobuda.

“Nikotiin ise ei ole küll vähi ja kopsu- ning südamehaiguste peamine tekita-
ja, kuid seda on teised tavasigarettes leidu-
vad keemilised komponendid,” põhjendas
Scott Gottlieb USA toiduametist uue regu-

latsiooni vajalikkust. “Sigaretid on ainus
legaalne tarbekaup, mis võib tappa pooled
selle kasutajatest,” lisas ta.

Samuti kaalutakse USAs mentoolimait-
seliste sigarettide keelustamist. Analüüti-
kute hinnangul saavad USA valitsuse sam-
mudest indu juurde ka Euroopa riigid.

Pärsib sigaretiäri

“Kui nikotiini hulk sigarettides väheneb, te-
kib ka uusi suitsetajaid vähem ning need,
kes suitsetamist jätkavad, teevad seda olu-
liselt väiksemas mahus,” leidis Londoni ETX
Capitali turuanalüütik Neil Wilson. “Muud-
atuse negatiivset mõju tubakaettevõtetele
on seetõttu raske üle hinnata.”

Tubakatootjate hinnangul tuleks igasu-
gused piirangud aga hoolikalt läbi mõelda
ning need peavad olema teaduslikult põh-
jendatud. “Uued reeglid peavad põhinema

teadusel ja need ei tohi viia etteaimamatu-
te tagajärgedeni,” seisis Philip Morris aval-
datud teates. Sellegipoolest ollakse valmis
koostööks valitsusega. “Tahame, et meid
protsessi kaasataks ning leiaksime tehniliselt
mõlemale poolele sobivaima lahenduse,”
teatas British American Tobacco.

Nii USA kui ka Suurbritannia tubaka-
tootjate aktsiad reageerisid uudisele tuge-
va langusega. Suurimad tootjad kaotasid
börsil päevaga kokku ligi 26 miljardit dol-
larit oma turuväärtusest. Nii näiteks kuk-
kus uudise peale Marlborot tootva Altria
aktsia väärtus pea 10 protsenti, tegemist
oli ettevõtte jaoks halvima päevaga pärast
2008. aasta novembrit. Cameli ja Lucky
Strike'i kaubamärgi poolest tuntud British
American Tobacco kaotas uudise järel oma
turuväärtusest ligi 9 protsenti.

Uudisele reageeris negatiivselt ka pa-

tuindeks VICEX, mis koondab alkoholi- ja
tubakatootjaid ning hasartmänguteenust
pakkuvaid ettevõtteid.

Siiski on mitu suurtootjat asunud juba
varem end selliste piirangute eest kaitsma,
keskendudes järjest rohkem elektrooniliste
sigarettide äri. “Soovitan investoritel suur-
tootjate hetkelist, uute piirangute kehtesta-
misest tulenevat nõrkust ära kasutada ning
paigutada oma raha nendesse ettevõtetesse,
kes e-sigaretiäri arendavad,” ütles Wells Far-
go analüütik Bonnie Herzog.

Kuumutamine on leebem

Näiteks töötab Philip Morris Internatio-
nal välja IQOS-tüüpi e-sigarette, mis põhi-
nevad kuumutamisel, mitte põlema süüta-
misel. Kuumutamisel baseeruvaid tooteid
peetakse võrreldes tavasigaretidega ter-
vislikumaks, sest nii tekib vähem toksilisi

A **Äripäeva**
Akadeemia

14.09–01.12.2017
Kestus: 4 päeva

Kaido Pajumaa,
Tõnu Lehtsaar, Kaupo Saue,
Ruti Einpalu, Signe Vesso

1100 € (km-ga 1320 €)
Kehitub kuni 13.08.17
Tavahind: 1300 € (km-ga 1560 €)

Arendava juhtimise meistrikläss

Juhi töövahendid meeskonna sisemiste vahendite tööle panemiseks

- Kuidas pidada regulaarseid arendavaid vestluseid?
- Mitterahaline motiveerimine
- Suhtlemine konfliktsetes olukordades
- Coaching'u alused juhile

kemikaale. E-sigarettidest tulenev konkurentsieelis on ka põhjus, miks Philip Morris aktsia 28. juulil, pärast uudise teatavaks tegemist ja sellega kaasnenud suurt langust võrreldes teistega börsipäeva lõpuks küllaltki hästi taastus.

IQOSi on katsetatud juba Jaapanis, Itaalias, Šveitsis ja Suurbritannias, kus toode on osutunud oodatust populaarsemaks. “Ma arvan, et see vähendatud terviseriskiga toode annab Philip Morrisele pikas perspektiivis konkurentsieelise,” lausus Herzog. Toote viimiseks USAsse tehakse koostööd Altria-ga. Kuumutamisel põhinevaid e-sigarette toodavad ka teised ettevõtted, kuid analüütikute hinnangul jääb nende tootearendus veel Philip Morrisele tuntuvalt alla.

Tulevikus pole välistatud küll ka piirangute seadmine e-sigaretiärile, kuid USAs on antud märku, et vähem tervist kahjustavatele tooteliikidele tehakse praegu erandeid.

Philip Morris üritab jõuliselt laiendada ka Indias, kus suitsetajate hulk jääb alla 10 protsendi. Ettevõtte näeb regioonis tohutut potentsiaali, kuid turuosa haaramisel tuleb silmitsi seista taas kohaliku valitsusega. Nimelt võitleb India Philip Morris tubakareklaamiga, mille eesmärk on enda toodete juurde meelitada 18–24aastaseid noori.

Õitsev õllesektor

Patusektoris võib häid investeeringuid leida ka õlletootjate hulgast. Nii näiteks on paranenud kõigi suuremate sektoris tegutsevate ettevõtete tulemused. Maailma suurima õlletootja AB Inbevi müügitulu kasvas teises kvartalis 11,8 protsendi võrra, 5,35 miljardile dollarile. Samuti läheb ettevõttele oodatust kiiremini 104 miljardi dollari kogumine, mis kulutati SABMilleri ülevõtmiseks. “Kõige hullem maailma õlleturul on läbi ning oodata võib tugevat teist poolaastat, AB InBev on kindlasti suures mängus,” ennustas BNP Paribasi analüütik Eamonn Ferry.

AB Inbev edule on suuresti kaasa aidanud ka kulude märkimisväärne kokkuhoid. Näiteks pärast SABMilleri ülevõtmist ja probleeme Brasiilias koondas AB Inbev 5500 töökohta.

Põhjüst rõõmustamiseks pakkus selle aasta esimeses kvartalis ka Saku ematetvõtte Carlsberg. Nimelt kasvas kontserni käive võrreldes eelmise aasta sama ajaga 4 protsendi võrra. Samuti on turuosa kasvatatud Põhjamaades. Ettevõtte keskendub üha rohkem kallima kvaliteetõlle tootmisele, nii näiteks on Grimbergeni tootmismahtu suurendatud veerandi võrra, peamiselt Prantsumaal ja Itaalias.

“Alkoholitootjatel on Euroopas turgu, sest ostujõud hakkab vaikselt kasvama,” oli Sanfordi analüütik Trevor Stirling optimistlik. “Inimeste majanduslik kindlustunne on viimase kümnendi kõrgeim ning see annab õlletootjatele suurema võimaluse ka hinda dikteerida,” selgitas ta.

Suurimaid väljakutseid ja võimalusi nähakse aga Aafrika ja Venemaa turul. Näiteks maailma suuruselt teine õlletootja Heineken loodab saavutada Elevantiluuranniku turul samasugust edu nagu Nigeerias.

HIND

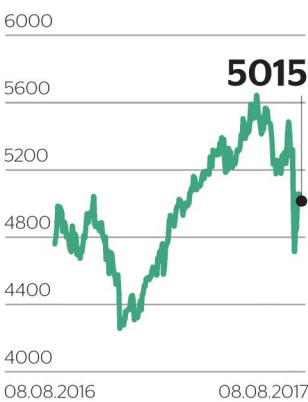
Philip Morris aktsia taastub uudisest USA piirangute kohta

aktsia hind USA dollarites

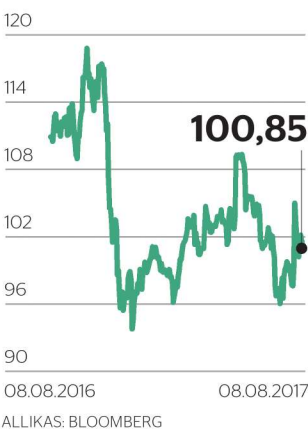
British American Tobacco reageeris USA uudistele valuliselt

aktsia hind Suurbritannia pennides

Suurim õlletootja taastub Brasiilia probleemidest

AB Inbevi aktsia hind USA dollarites

”Kõige hullem maailma õlleturul on läbi ning oodata võib tugevat teist poolaastat.

BNP Paribasi analüütik Eamonn Ferry

VÄLISRAHA

Hiinlaste investeeringud välisriikidesse kasvavad

Linklaters LLP aruande järgi kulutavad Hiina ettevõtted järgmisel kümnendil 1,5 triljoni dollarit, et osta ettevõtteid ning investeerida ülemereriikides, kirjutas uudisteagentuur Bloomberg.

Valitsuse poliitika julgustab Hiina ettevõtete investeerimist töötlevasse tööstusse, eriti kõrgtehnoloogiasse, mida toetab rahvusvahelise kaubanduse suurenemine, leidis ostu- ja liitumistehingutele spetsialiseeruv advokaadibüroo oma uuringus. Uuringu järgi on hiinlased kulutanud ligi 880 miljar-

75 miljardi väärtuses tehinguid õnnestus viimasel kümnendil tänu hiinlaste oskuslikule veenmisele.

dit dollarit varadele välisriikides eelmise kümnendi jooksul. Ülevõtjate edu oleneb võimekusest ümber veenda välisriike, kes arvavad, et Hiina investeeringud kujutavad ohtu julgeolekule ja investeeringute taga võib olla huvi tehnoloogia vastu. Tavaliselt on blokeeritud Hiina ülevõtmispakkumisi sektorites, mis on kriitilised riikide majandusele ja turvalisusele, nagu infrastruktuur ja tehnoloogia. Näiteks tõkestas USA Saksa pooljuhtseadmete tootja Aixtron SE tehingu hiinlastega.

ÄRIPÄEV.EE

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
kontaktteeruge pangaga										
Danske Bank										
Tallinna Äripank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Citadele Pank	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	-	150
Versobank	0,40	0,50	0,60	0,75	0,75	1,15	1,25	1,35	-	350
DNB	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
Krediidipank	0,10	0,10	0,30	0,60	0,90	1,50	1,70	1,80	2,00	100/200 (4)
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hoius EUR, %

	keskmiselt kuu jäägil	kuu püsijäägil
Danske Bank	kontaktteeruge pangaga	
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
Inbank	-	-

Tähtajaline hoius USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
kontaktteeruge pangaga							
Danske Bank							
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,10	0,15	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (3) personaal panganduse klientidele; (4) internet pangas/kontoris (7) päevalõpu kontojärgilt. Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%.

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee
Versobank Hallivanamehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501, www.versobank.com

DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037

Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÕTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis-tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimi-väärtus, €	emissiooni maht, €
PlusPlus Capital	EE3300110980	24.10.2016	1.10.2017	10,00%	kvartaalne	100	3 000 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Creditstar	EE3300111046	1.12.2016	1.06.2018	11,00%	kvartaalne	1 000	15 000 000
Mainor Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1 000	5 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Finora Capital	EE3300110972	22.09.2016	22.05.2019	9,25%	kvartaalne	1 000	1 000 000
Endover Kinnisvara - Vega Residents	EE3300111228	30.05.2017	30.05.2019	11,00%	kvartaalne	100	6 500 000
PlusPlus Capital	EE3300111079	20.12.2016	1.10.2019	12,00%	kvartaalne	100	7 000 000
luteCredit Europe A8	EE3300111020	28.11.2016	15.10.2019	14,00%	kvartaalne	100	1 400 000
Creditstar	EE3300111053	1.12.2016	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1 000	15 000 000
luteCredit Europe A9	EE3300111194	12.05.2017	15.06.2020	14,00%	kvartaalne	100	2 000 000

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

FONDID

LHV Varahaldus

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,62	1,62	1,62	2,33	2,05	2,69	3,91	4,23	715 652 495
Pensionifond M, EUR	1,27	1,27	1,27	1,42	1,47	1,51	3,26	3,67	87 890 664
Pensionifond S, EUR	1,28	1,28	1,28	1,37	-0,60	-1,53	1,49	2,23	64 475 234
Pensionifond XL, EUR	1,43	1,43	1,43	2,73	2,98	4,39	4,68	5,08	124 493 752
Pensionifond XS, EUR	1,19	1,19	1,19	0,91	-0,48	-0,86	1,49	2,36	20 724 276
Täiendav Pensionifond, EUR	1,65	1,67	1,67	2,88	4,23	6,52	6,13	6,38	13 979 020
LHV Pensionifond Indeks	0,68	0,68	0,68		0,97	-	-	-	5 510 234
LHV Pensionifond Indeks Pluss	0,69	0,69	0,69		2,83	-	-	-	1 004 497
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,78	0,79	0,79	1,58	-0,85	-1,27	0,35	1,05	540 020

LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	11,61	11,73	11,73		3,43	5,38	-8,36	8,62	11 596 945,19
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	10,29	10,40	10,40		9,74	18,86	9,07	5,46	4 165 615,41
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,58	6,64	6,64		9,74	18,86	9,07	5,46	-

Nordea Pensions Estonia

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	1,11	1,11	1,11	6,03	1,14	3,31	3,68	4,26	214 947 508,23
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,96	0,96	0,96	9,15	0,82	5,27	5,27	5,44	29 324 345,83
Nordea Pensionifond B, EUR	1,00	1,00	1,00	3,74	1,04	0,92	2,24	2,77	23 820 037,02
Nordea Pensionifond C, EUR	0,89	0,89	0,89	2,02	0,16	-1,54	1,27	1,8	13 318 145,36
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,50	1,53	1,51	12,15	0,65	7,81	6,73	7,16	10 806 454,84
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,81	0,80	3,20	0,58	0,47	2,69	2,91	2 391 771,75

Trigon Asset Management

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Trigon Balti Fond C, EUR	21,59	22,35	21,91	7,37	14,85	20,47	18,83	12,84	3 382 255,96
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	34,53	35,75	35,05	11,57	25,84	39,27	12,67	13,87	149 446 299,10
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	22,01	22,79	22,34	21,51	-10,13	22,90	12,77	1,43	8 870 656,90

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee

Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee

Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111 tel, +372 667 92 00, www.trigon.ee

Maaklerifirmade kontaktandmed

LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

Äripäev

Kaubandus.ee

Värsked kaubandusuudised Sündmused

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Hea märjuke kui investeerimismõte

Suvine aeg kallutab mu mõtteid uute sekorite suunas ning vaatasin, mida teeb (karastus)joogitööstus.

Praegu on mul portfellis vaid üks toiduainetööstusega seotud aktsia – Lerøy Seafood, mis pakub mulle piisavalt närvikõdi. Kuid see ei pea igaveseks nõnda jääma. Vahetult enne Prantsusmaa presidendivalimisi mõtlesin, et peaks ka sealset majandust turgutama ja ostma portfelli midagi ehtprantslaslikku. Esimesena tulevad siin pähe veinid ja toiduainetööstus. Kuna olin panuse toona teinud selle peale, et tulemused toovad kaasa Brexiti-laadse kaose börsidel ja aktsiad kukuvad, siis panin oma ostukohad paika sellisel, et tegelikus elus ma nendeni ei küündinud.

Sellest oli kahju: joogitootja Pernod-Ricard poleks sugugi halb pikaajaline investering, aga praeguste näitajate järgi ma seal optimaalset sisenemiskohta ei näe. Et mu eesmärgi, ligi 2 miljoni euronit on veel jupp maad minna, siis suuri riske ma portfelliga võtta ei taha.

Hakkasin mõtlema, et ehk leidub mõni toode, mis mu kriteeriumidele vastaks. Hiljuti avaldas Coca-Cola oma tulemused, kust selgus, et trend näib olevat selgelt pöördunud tervislikumate jookide suunas. Coca-Cola ise on tuntud hea dividendimaksjana ning kui Warren Buffett seda südamerahuga portfellis hoida julgeb, annab see üksjagu lootust.

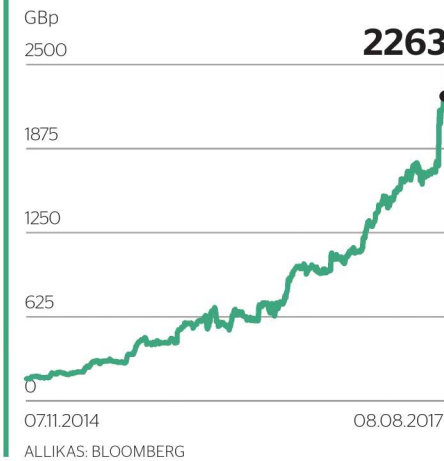
Kahe aastaga tuhat protsenti

Londoni börsilt jäi silma suhteliselt noor ettevõtte Fevertree, mis toodab eelkõige kõrgema hinnaklassi mittealkohoolseid karastusjooke. Kes mõõda Euroopa baare käinud, võib neid pudeleid sageli kohata. Alates IPOst 2014. aasta lõpust on aktsia tõusnud üle 1000 protsendi, aasta algusest üle 100 protsendi ja see võtab suu vett jooksmas. Praegu maksab aktsia Londoni börsil 23 naela ümber. Dividendi maksti viimasel aastal 0,06 naela aktsia kohta.

Tegemist on ülikiires kasvuga ettevõttega: kui 2014. aastal oli käibenumbrer napilt 35 ja 2015. aastal 59 miljonit naela, siis mullu tõusis käive 102 miljonile nae-

Hiljuti avaldas Coca-Cola oma tulemused, kust selgus, et trend näib olevat selgelt pöördunud tervislikumate jookide suunas. investor Toomas

HIND Fevertree aktsia on alates IPOst üle 1000 protsendi kallinenud

lale. Puhaskasum oli kahel viimasel aastal vastavalt 13,33 ja 27,5 miljonit eurot. Samal ajal on olulisel määral kohustusi suurendatud: 20 miljonilt 29 miljonile eurole. Mis ära hirmutab, on ülikõrge P/E suhe – 90.

Sel aastal on käsi hästi käinud ka teistel karastusjoogiettevõtetel: Portugali Sumol + Compali aktsia on tõusnud rohkem kui 50 protsenti, 1,8 eurole, Suurbritannia Britvic 30 protsenti, 7,3 naelale.

Trendide meelevalds

Joogitööstusel on investori jaoks peale tavapäraste muutujate nagu juht, turg ja konkurents veel paar suuremat häda. Need on tsüklikilisus, sõltuvus trendidest ning teatud määral sõltuvus ka ilmast: ilusal suvel kiputakse jooma rohkem õlut ja karastusjooke kui külmal ja vihmasel suvel.

Seejärel pole ma kindel, kas hakkam lühiajal omale joogitootja aktsiat soetama, aga sellise mõttega mängida meeldib sellegipoolest.

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetuse, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL Kuidas läheb Toomase investeringutel?

päevane muutus

+0,12%

väärtus 284 246,31 eurot
51% aktsiad / 43% raha / 6% võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides	
iShares MSCI Brazil Capped (EWZ)	1,33
Ryanair	0,54
Olympic EG	0,53
Apranga	0,37
Baltic Horizon Fund	0,22
Lerøy Seafood	0,16
Tallink	0
Berkshire Hathaway B-aktsia	0
Apple	-0,07
Microsoft	-0,39
Statoil	-0,73

Viimased tehingud

Ostis: 19. juunil 100 iShares MSCI Brazil Capped (EWZ) osakut hinnaga 30,91 eurot osaku kohta. Tehingusumma oli 3091,20 eurot. Teenustasu oli 14,13 eurot.

Müüs: 11. mail 210 Lerøy Seafoodi aktsiat hinnaga 47,8 eurot aktsia. Tehingusumma oli 10 043,35 €. Teenustasu oli 15,06 €.

SINU ARVAMUS

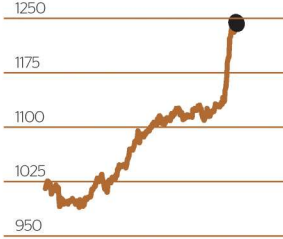
Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimikirja aktsiate liikumisi.

1244,23 +0,22%

perioodi kõrgeim 1244,23
perioodi madalaim 993,78

BÖRS

Swedbank: Šiauliai pidu pole kaugeltki läbi

Leedu Šiauliai Bankas teenis teises kvartalis 13,3 miljonit eurot intressitulu – ligi miljoni võrra rohkem kui mullu. Kasumit survestas ka laenude ümberhindlus: kui möödunud aasta teises kvartalis kaotati sellega 1,3 miljonit, siis tänavu 5,2 miljonit eurot. Puhaskasum kukkus 8,5 miljonilt 5,8 miljonile eurole. Ühekordsetest tuludest lisandus aga 3,8 miljonit eurot, nii et kasum kokku oli 9,6 miljonit.

Swedbank teatas, et Leedu pank ületas nende kasumootust 40 protsendiga ja andis ettevõttele uue ostusoovituse ning tõstis aktsia hinnasihhi 0,6 eurolt 0,66 eurole. Swedbanki analüütikute hinnangul on pangal lühiajalises perspektiivis veel tublisti kasvuruumi: eelkõige seetõttu, et suurem osa Šiauliai klientidest on väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted, kes lõikavad kasu madalate intressimääradega majanduskeskkonnast. See avaldab omakorda soodsat mõju pangale.

PANE TÄHELE

USA börsiindeks Dow Jones

püstitas rekordi üheksa päeva järjest.

Prognosis: A. G. Bisset Associatesi hinnangul tõuseb euro veel sel aastal 1,3 dollarile.

Riskifondide tootlus on tänavu

olnud keskmiselt 3,7%, millega nad jäävad turule alla. Võrdluseks: S&P 500 tõusis 12%.

BÖRSIKAUBAD

Kütused	08.08	Värvilised metallid	07.08
USD		USD/t	
Nafta IPE, bbl	52,36	Alumiinium LME	1940
Nafta NYMEX, bbl	49,47	Vask LME	6365,5
Mootoribensiin, t	549,50	Plii LME	2374
Diislikütus, t	486,25	Nikkel LME	10360
Kerge kütteõli, t	470,25	Tina LME	20555
Masuut (1% väävel), t	319,50	Tsink LME	2829
Maagaas Henry Hub, btu, USD	2,801		
Põllumajandus	08.08	Väärismetallid	08.08
nael = 453,59 g		USD/units, units = 31,105 g	
Kohv NYBOT, USc/nael	143,10	Kuld COMEX	1262,44
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	385,10	Plaatina NYMEX	974,07
Kakao NYBOT, USD/t	2048,00	Palladium NYMEX	894,25
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	143,75	Hõbe COMEX	16,40
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	370		

VALUUTA

Austraalia dollar	AUD	1,491	Singapuri dollar	SGD	1,608
Bulgaaria leev	BGN	1,956	Suurbritannia nael	GBP	0,904
Hiina jüaan	CNY	7,928	Šveitsi frank	CHF	1,148
Hongkongi dollar	HKD	9,229	Taani kroon	DKK	7,438
India ruupia	INR	75,301	Tai baat	THB	39,302
Jaapani jeen	JPY	130,780	Tšehhi kroon	CZK	26,116
Kanada dollar	CAD	1,496	Türgi liir	TRY	4,166
Korea won	KRW	1332,550	Ungari forint	HUF	303,800
Norra kroon	NOK	9,380	USA dollar	USD	1,180
Poola zlott	PLN	4,252			
Rumeenia leu	RON	4,564			

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

EUR/SEK ▼
9,5978

EUR/RUB ▲
70,8976

BÖRS

Tallinn

08.08

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm. %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,330	0,00	-	-	-8,1%	0,82	0,8%
Baltika	0,288	0,70	1318	-	-1,2%	2,53	0,0%
Ekspress Grupp	1,350	0,00	-	9,2	9,1%	0,83	4,4%
Harju Elekter	4,240	0,00	6 911	2,7	47,1%	1,28	4,2%
LHV Group	10,500	0,00	41 323	14,0	21,0%	2,95	1,4%
Merko Ehitus	9,450	1,07	1 320	23,9	5,7%	1,37	4,3%
Nordecon	1,310	0,77	1 779	16,7	7,4%	1,24	6,9%
Olympic EG	1,900	0,53	156 848	9,1	29,0%	2,65	5,3%
PRFoods	0,475	-2,26	5 859	42,0	1,9%	0,81	0,0%
Pro Kapital Grupp	2,400	0,00	-	-	-2,7%	1,57	0,0%
Silvano FG	2,690	1,13	34 279	10,7	22,8%	2,45	7,4%
Skano Group	0,600	-3,23	302	-	-23,0%	0,60	0,0%
Tallink Grupp	1,110	0,00	295 089	21,1	4,3%	0,92	2,7%
Tallinna Vesi	12,600	0,00	41 227	13,2	20,1%	2,66	4,3%
Tin Kaubamaja	9,530	0,32	41 328	15,1	15,4%	2,33	6,6%
Trigon PD	0,600	0,00	-	-	-2,1%	1,12	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,350	0,22	19 702	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi ematööstaja osa põhjal

Riia

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	8,45	0,24	5,8	0,7	-
Latvijas Gaze	9,35	-0,43	23,6	1,1	-
Olainfarm	11,20	-0,88	13,0	1,6	-
SAF Tehnika	5,55	0,36	10,8	1,4	-

Šiauliai Bankas ▲
+3,04%

PRFoods ▼
-2,26%

LOE VEEBIST

Värsked börsiuudised: www.aripaev.ee/bors
Turuülevaade: investor.aripaev.ee

28. septembril 2017 Nordea Kontserdimajas

MAJANDUSKONVERENTS

Äriplaan 2018

Mõjuvõimsad, autoriteetsed ja aktiivsed Eesti ettevõtjad räägivad oma ootustest ja hirmudest 2018. aasta eelarve koostamisel.

Konverentsil esinevad:

Suurettevõtja ja investor	Ain Hanschmidt
Olerexi omanik	Antti Moppel
LHV Grupi asutaja ja suuromanik	Rain Lõhmus Äripäeva 2016. aasta ärimees
MarkIT asutaja ja juht	Andres Agasild
Rand & Tuulberg Grupi üks omanikke	Raivo Rand
Eesti Panga president	Ardo Hansson
Eesti Vabariigi peaminister	Jüri Ratas
Cleveron osanik ja juht	Arno Kütt
Uuetoa talu peremees	Jaak Läänemets
Ettevõtja ja kirjanik	Armin Kõomägi
investor ja kinnisvarafirma Ober-Haus asutaja	Paul Oberschneider
Investor ning Starship Technologiesi kaasasutaja ja tegevjuht	Ahti Heinla
Nordea ja DNB ühendpanga juht	Erkki Raasuke
ABC Grupi juht	Jüri Vips

Konverentsi soodushind registreerimisel kuni 31. mai 2017 **549 eurot** (km-ga 658,8 eurot)

Registreerimine veebis www.ariplaan2018.aripaev.ee või Marili Niidumaa marili@aripaev.ee

Korraldaja:

Äripäev

Toetajad:

MarkIT, Moller Auto, Creditinfo, Coca-Cola HBC Eesti

SINU KODU ENERGIASÄÄSTLIKUD KÜTTELAHENDUSED

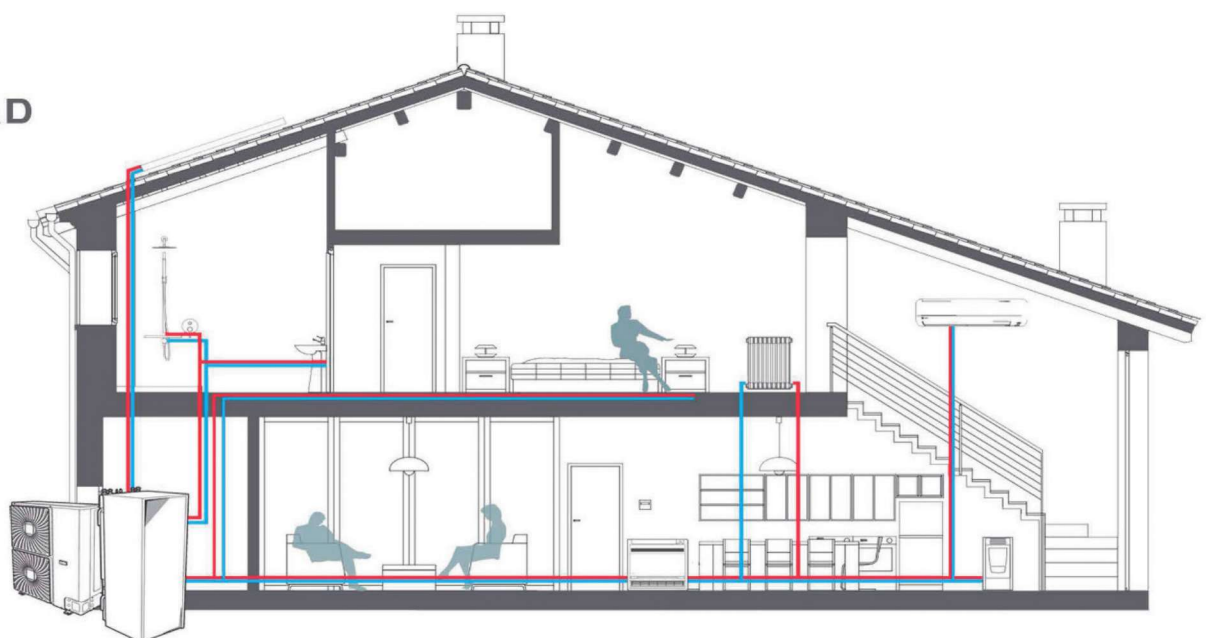

DAIKIN
DAIKIN ALTHERMA ÕHK-VESI SOOJUSPUMBAD

- AASTARINGNE PÕHIKÜTE
- KÜTTEVÕIMSUS TAGATUD KA -25 °C
- KASUTEGUR (COP) KUNI 5,04
- KAUGJUHTIMISE VÕIMALUS ÄPIGA
- PÖRANDAKÜTTELE JA RADIAATORITELE
- EELDATAV KASUTUSIGA 20 AASTAT

ELAMUTE JA KORTERITE KÜTTESÜSTEEMIDE TERVIKLAHENDUSED JA HOOLDUS

- PÄIKESEKÜTE
- ÕHK-VESI SOOJUSPUMBAD
- MAASOOJUSPUMBAD
- ÕHKSOOJUSPUMBAD
- KATLAD
- VEESÄRIGA PLIIDID
- KESKKÜTTE KAMINAD
- PÖRANDAKÜTE
- RADIAATORID
- AUTOMAATIKA

✓ Küsi pakkumist koos paigaldusega ...

HELISTA 566 252 66
INFO@ENERGIAKESKUS24.EE
TOOTED JA TEENUSED

ENERGIAKESKUS24.EE